

ekmek ve gül

haklarımız ve hayatlarımız
için

Mücadeleye

Dilank

/EkmekveGül

posta@ekmekvegul.net

@

@ekmekvegul

J

Instagram icon

Twitter icon

/ekmekvegul

f

f

İÇİNDEKİLER

Düzeniniz tüm saçıyor.....3	Elif ERGİN
Ustabaşından gelince şiddet sayılmıyor mu?.....5	Adile DOĞAN
'Bu sisteme mahkum da mecbur da değiliz'.....5	Havva MEŞE
Faillerin AKP'si varsa kadınların mücadelesi var!...6	Reyhan BAŞARAN
'Ben kurtuldum ama ben de ölebilirdim'.....6	
5.20 karanlığına karşı servis istiyoruz.....7	
Yoksulluk şiddeti artırıyor.....7	Neslihan KARYEMEZ
'İşçinin çocuğu aç yatmasın diye grevdeler'.....8	Berivan BALKAY
Negüvenline güvenceli.....8	
'Temiz su, hijyenik tuvalet, insanca çalışma için sendikalaştık'.....8	
Cezalar uygulansın, yaşam hakkımız sağlansın!...9	
'Evdeyim' yazdığın kız kardeşinle kuracaksın güvenliyaşamı!.....9	Cemre KAVUKER
'Korkma çünkü birbirimiz esahibiz!'.....10	
Kampüste önlem yok, baskı var.....11	Dilara AYDIN
Yere güçlü bastıkça tüm taşlar kuma dönüşecek...11	Berika Nur GÜNGÖR
Sermayeye servet, kadınlara sefalet bütçesi.....12	
Kadınların öfkesini susturmak mümkün mü?....14	Meryem KOÇER- Şirvan IŞIK
FİLM.....15	
Sağlıklı gebeler için kamusal sağlık şart!.....16	
Aradığımız sağlığa ulaşamadı.....17	Selin KURŞUN
Ya 5 dakika muayene ya da 50 bin lira.....17	
Erken teşhis önemli, ya erken tedavi?.....18	
Çürüyen sağlık sistemi sağlığı tehdit ediyor.....18	Başak Edge GÜRKAN
KİTAP.....19	
Kadınların inşa ettiği barış.....20	Elif Ekin SALTİK
'Güçlü iç cephe' ne vadediyor?.....21	Nurgül DENİZ
Bardağın taşmasından korkuyorlar.....22	Aybüke ARSLAN
'Okul servisine ve okul yemeğine ihtiyacım var'...22	Aysun GÜNGÖR
MEKTUBUMUZ VAR.....23	
Hayatın absürtlüğü rüyalarımıza taşıyor.....24	Filiz GÜR

Üzerimize çullanan bulutları birlikte dağıtacağız!

Dergimizin sayfalarını kadınların kaygıları, bu kaygılarla değişen yaşamları, bu kaygılara rağmen ve karşı verdikleri mücadeleler dolduruyor. Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele ve Dayanışma Günü olan 25 Kasım'a giderken dört bir yanımızı saran şiddet, bunalmışlık, geçimsizlik, stres çemberi ne kadar da birbirine bağlı, ana yazımızda görüyoruz.

Filmlerdeki gibi tek tek gelmiyor bu saldırılar hepsi aynı anda üzerimize geliyor! Sağımız yenidoğan çetesi, solumuz kayyum, çaprazımızda cezasızlıkla teşvik edilen failler, öbür tarafta "tasarruf" denerek yok edilen kamusal hizmetler, bir başka tarafta yemediğin yemeğin parasını ödetecek vergilendirme önerileri... Birinden sıyrılın öbürü yolunu kesiyor. «Bir yolunu buluruz» düşüncesiyle bundan kaçış yok. Tek kaçış yolu üzerimize çullanan bulutları dağıtmak.

İş yerinde sana makas fırlatan ustabaşına hiçbir şey yapılmayınca, servis talebin "Usturuplu giyinin otobüs beklerken, bir şey olmaz" diye idare tarafından reddedilince, her

sabah başka bir kadın cinayeti haberine uyanınca, yarın çocuğuna ne yemek yedireceğini bilemediğinde, bir sonraki ayın kredi kartı borcunu nasıl ödeyeceğini kestiremediğinde, sabahın kör karanlığında işe giderken arkana bakmaktan boynun ağrıdığına o kara bulutlar etrafını sarmış oluyor. Ama dergimizin sayfalarında da bu bulutları dağıtma yollarını deneyen, bulan kadınlar da var. Bir yarındakinin elini tutup zarar görmesini engellemek için birlikte ses çıkarmak, birbirine duyduğu güveni tazelemek, tacizci ustabaşını işten çıkarttırmak için iş bırakmak, kaybolan sıra arkadaşın bulunsun diye tüm okul sokağa dökülmek... Bunlar yarına dair umudumuzu oluşturuyor. Bu umudu beslediğimiz her mücadele yanımızdaki kız kardeşimize güç veriyor. Yaşadığımız onca kabusa rağmen kendimize acımayı bırakıyoruz. Bu umut, içimizde kalkıp kendimiz ve kız kardeşlerimiz için mücadele etme ateşini yakıyor.

Sermayenin ekonomi programını uygulamak için tek adam rejiminin saldırganlığı artarken halkın seçme hakkına bir saldırı da İstanbul Esen-

yurt'ta gerçekleşti. Halkın iradesinin çığneneceği önce Meclisteki grup toplantısından, Cumhurbaşkanlığı tarafından duyuruldu.

Tek adam iktidarı karşısında güçlü bir karşı çıkış görmediği her saldırdı, elini daha da güçlendiriyor. Halkı ayrıştırıcı söylem ve uygulamalarıyla demokratik taleplerin hep bir ağızdan sahiplenilmesinin önüne geçiyor. Ancak işçi ve emekçi kadınlar hayatlarına dair karar alma hakkının her seferinde nasıl ellerinden alındığını evden, fabrikadan, okuldan biliyor. Kadınlar seçme hakkının onlar için ne kadar hayati olduğunu biliyor. Kendi kararlarımızı alabilmek için, yaşam hakkımız için, eğitim ve sağlık hakkımız için, sendikal haklar için nasıl mücadele ediyorsak bizlerin aldığı kararları tanımayanları, seçme hakkımızı yok sayanlara karşı da aynı kararlılıkla demokrasi için mücadeleyi sürdürmemiz gerekiyor.

Kasım sayımız yan yana gelişlerimizi artırmanın; talep ettiğimiz ve ihtiyaç duyduğumuz eşit, özgür, şiddetsiz, demokratik bir dünyayı inşa etmenin aracı olsun her birimizin elinde...

Kapak: Dilan Mine Uğurlu/Ekmek ve Gül

Sunu Görseli: Canva Pro

ekmek ve gül
posta@ekmekvegul.net

evrensel

Günlük EVRENSEL Gazetesi'nin ücretsiz özel ekidir.

Türü: Yaygın süreli
Bülten Basın Yayın Reklamcılık
Tic. Ltd. Şti.

Adına Sahibi: Kürşat Yılmaz

Genel Yayın Yönetmeni: Hakkı Özdal

Sorumlu Yazışlıeri Müdürü: Sadık Murat Uysal

Yönetim Yeri: Adres:

Gülbahar Mahallesi, Oya Sokak, Tümer Plaza No: 7, Kat: 4
Daire: 9 34394 Şişli/İSTANBUL
Tel: (0212) 909 48 01

Faks: (0212) 654 15 04

Dağıtım: Turkuvaz Dağıtım AŞ **İstanbul Baskı:** Kuzey Veb Ofset San. Tic. Ltd. Şti Tayakadın Mah. Yassıören Cad. No:75/1 Arnavutköy/İstanbul Tel: 0212 682 61 62 **Adana Baskı:** Arslan Güneydoğu Gazetecilik, Matbaacılık ve Kağıtçılık A.Ş. Yeni Doğan Mh. 2108 Sk. No: 18/A Yüreğir/ADANA **Ankara Baskı:** Arslan Güneydoğu Gazetecilik, Matbaacılık ve Kağıtçılık A.Ş. Saray Osmangazi Mh. Sütçü İmam Sk. 2108 Sk. No: 33 Pursaklar/ANKARA **İzmir Baskı:** Arslan Güneydoğu Gazetecilik, Matbaacılık ve Kağıtçılık A.Ş. Metal İşleri San. Sit. 2. Cadde No.93 Kısıkköy, Menderes/İzmir

Düzeniniz ölüm saçıyor

Elif ERGİN

Güvensiz, tedirgin, öfkeli, tepkili, kırılgan, değersiz hissedilen milyonlarca kadın 25 Kasım Kadına Yönelik Şiddetle Uluslararası Mücadele Günü'nü karşılayacak. Üst üste gelmiş vahşi cinayetler, tartışmaya açılmış anayasa değişiklikleri, Meclisin bütçe görüşmeleri, asgari ücretin belirlenme zamanı, toplu sözleşmeler için hazırlıklar, okulların sorunları derken bu yıl kafalarda bin bir soru, yüreklerde bin bir kaygıyla güne başlıyor; mesaiye, okula gidiyor kadınlar. Tek adam iktidarının temsilcileri, farklı siyasi partilerin başkanları kürsülerde, TV programlarında gerine gerine konuşuyorlar, bağırıyorlar, çağırıyorlar çeşitli konularda.

yalandan bir zafer şenliği, yüzüme söyle noluyo böyle?

Bin çeşit kızgın adam sesi, gerine gerine daylanıyo öyle!()*

Tek adam düzeninin bir parçası olan adamlar, bin çeşit kızgın sesle bulandırmaya çalışıyor bizim gerçekliğimizi. Oysa biz bin çeşit kadın olarak tek bir ses veriyoruz. Sesimiz "Canımın değeri mi var?" sorusunda çınlıyor. Üstelik bu soru her geçen gün daha ağır bir şekilde çöküyor kadınların hayatlarına. Komşu sohbetleri, çay moları, ders araları, yurt kantinlerinde kaç kadın kuruyor bu cümleyi bir dizi hayıflanmanın ardından? Çok kadın! Geçtiğimiz birkaç ay içinde sendikasının mitinginde, kadın cinayetlerine karşı bir yürüyüşte, bebeğini kaybettiği özel hastanenin kapısında, velisi olduğu ilkokulun önünde bu soruyu sordu yüz binlerce kadın.

ŞİDDETİ GÖRÜNMEZ KILMANIN PEŞİNDELER

Vahşice işlenen kadın ve çocuk cinayetlerinin yarattığı infial pek çok kadını harekete geçirdi. Bu cinayetlerin vahşilik dozunun yarattığı infiali fırsat bilip gündelik hale gelen çoğu şiddet biçimini de aynı oranda görünmez kılmanın peşinde sermaye iktidarı. Kendi ölüm ve şiddet düzenlerini kadınlara zorla

kanıksatmak istiyorlar.

Günlük hayat içinde kabul etmeye zorlandığı, yaşamın bir parçası haline getirilmiş şiddet biçimlerine, ölüm düzenine karşı yükseliyor kadınların "Yaşamak istiyoruz" çığlığı. Kendi sorumluluklarının lafını ağzına almayanlara diyeceğimiz çok şey var. Kadınların korkusunu, tedirginliklerini, tepkilerini konuşacaksa lafı bütün bir yaşamdan açacağız!

SERMAYENİN ŞİDDETİ

Yıllık iznini kullanmak istedi diye tazminatını alamayacak şekilde işten atılabilir ve kıdem tazminatını alabilmek için yıllarca mahkeme kapılarında bekleyebilir; yöneticisi hakaret ettiğinde, iş yerinde tacize uğradığında gözyaşını boğazında bir yumruyla tutup çalışmaya devam etmek zorunda kalabilir; asgari ücretin "bir tık" üzeri ücretinden "gelir vergisi" keserek çalıştırabilir, sendikaya üye olduğunda vergi ödemeyen patronu birden kapının önüne koyup jandarmaya kolunu bacağına kırabilir bir kadının bu memleketinde.

İş kazası geçirdiğinde sigortaya bildirilmedi bulunamayabilir, yaptırımı da denetimi de olmaz verilen canların, kesilen parmakların; kaçak çalıştırıldığı iş yerinin arka kapısından kışkırlanabilir müfettişler geldiğinde; sağlığı için alınmayan önlemler 10 dakikalık denetimde alınıyor gibi davranmaya zorlanabilir mesaisinin bilmem kaçınıcı saatinde; gece mesaisi çıkışında servisi onu karanlık, üçra bir noktada bırakabilir; eve varabilmiş olmasına şükretmesi istenebilir bir kadından bu memleketinde!

Doğum yaptığında bebeği özel hastane köşelerinde daha fazla para için alıkonulabilir, yoğun bakımda tedavi gören eşi dostu para için ölüme terk edilebilir, kendi hastalığı da ailesindeki hasta bakımı da öylece omuzlarına yüklenilebilir bir kadının bu memleketinde!

Yoksul mahallelerin ilkokul önlerinde çocuğunun güvenliğinden duyduğu endişe ile ödeneksizlikten pislük götürülen okul sıralarında olan çocuğunu bekleyebilir bir kadın bu memleketinde!

Yurt asansörüne sıkışarak can verebilir, okuyabilmek için üç kuruşa çalış-

abilir, kampüsünün güvensizliğine bir de iş yerini ekleyerek mezuniyetinden sonra kendini bekleyen geleceksizliğin ağırlığı altında ezilip bin bir çeşit bunalmaya mahkum edilebilir bir kadın bu memleketinde.

HAYATLARIMIZI SERMAYEYE FEDA EDİYORLAR

"Canımın değeri mi var?" sorusu işte bu sarmalın içinden yükseliyor. Tek adam rejimi, sermaye düzeninin parçası, sözcüsü, temsilcisi her şeyi olarak kadınların bu sorusuna bir cevap veriyor: "Canımın değeri yok." Onlar bu cevabı kadınlara sömürü politikalarıyla, cinsiyet eşitsizliğini derinleştiren gerici adımlarıyla hayatının her anını yeniden sermayenin beka için örgütlerken hayatımızın ta orta yerinde veriyorlar.

İstanbul Sözleşmesi'nden çıkan da 6284 Sayılı Kanun'un gerekli kaldığı mekanizmaları bile isteye işletmeyen de aynı iktidar, kadın katillerine daha ağır cezalar getireceğiz diyen de aynı iktidar. Sağlığı hak olmaktan →

Fotoğraflar: Ekmek ve Gül

çıkaran, gözünü açmamış bebeği can pazarının malı haline getiren de aynı iktidar, doğum oranlarının yükselmesi için propaganda yürüten de aynı iktidar. Okullara temizlik malzemesi alacak parayı vermeyen, özel okulları ihya eden de aynı iktidar, eğitim yüzyılı diye gerine gerine dayılanan da. Bu bir çelişki değil, sermaye iktidarına özgün olan bir işleyiş biçimi.

Kapitalist sistemde kök salan, cinsiyet eşitsizliğinden beslenen şiddet hayatımızın her anını kabusu çevirirken tek adam rejimi cezasız bıraktığı, engellemediği faillerin canılığı ile bu kabusun kapitalizm ile değil bir kaç ucubeyle sınırlı olduğu aldatmacasını yaratmak istiyor. Bin çeşit kızgın adamın dayılanan sesine kulak verin; hepsinin sesinde toplumsal, siyasal, kültürel olarak inşa ettikleri kadın düşmanlığı, hak gaspları var, kadınların, çocukların hayatlarının değersizleştirilmesi var.

HASTALARI ÇETELERE MAHKUM ETME BÜTÇESİ

En çok da bugünlerde yapılan bütçe görüşmelerinde bağırıp çağırıyorlar. Kadının güçlendirilmesi için ayrılan bütçeden her bir kadın yurttaşın payına 38 kuruş düşüyor! 2025 yılında genel kamu hizmetleri için yatırım harcamalarını kısıyorlar. Okulları pislige, hastaları özel sağlık çetelerine, kadınları şiddete ve sefaletle mahkum etmenin bütçesini hazırlıyorlar.

Kadınların korkusunun, tedirginliğinin, öfkesinin temeli ölüm ve sömürü düzeninde. Bunu görmeden; bu düzenin her gün, hayatın her anında, ala-

Fotoğraflar: Ekmek ve Gül

nında bir bütünlük içinde yeniden ürettiği şiddete karşı mücadele vermeden ne bugün aldığımız ne de yarın olmayı umut ettiğimiz nefesin garantisi var. Ölüm düzeninde tek bir şeyin garantisi var; kadınların hakları ve hayatlarının sermayenin çıkarı için gasbedilmesi. İşte her birimizin "güçlendirilmesi" için yeterli gördükleri 38 kuruşla, patrona sömürü garantisi veriyorlar.

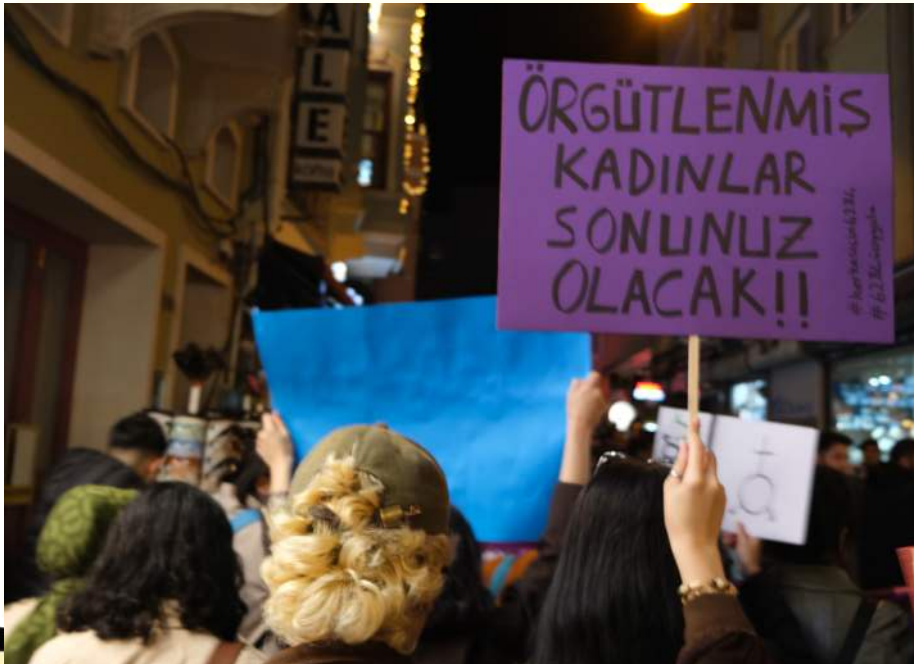
Tek adam rejiminin garanti belgesini yırtıp atmak zorundayız. Bu yıl 25 Kasım, eşit ve güvenli yaşam talebimizi örgütlü hale getirmemizin vesilesi olsun. Mücadele edelim, mücadelemizin ve kazanımlarımızın garantisi bizim örgütlü gücümüz olsun. Bu örgüt-

lü güç; şiddeti yeniden örgütleyen kapitalist sistemi hedefine koyacak şekilde gelişmek zorunda ki biz bütün bir hayatı kazanabilelim. Bin bir zorlukla, mücadele ile kazandığımız haklarımızı korumamızı, dahasını kazanmamızı sağlayacak olan böyle bir örgütlü güç olabilir ancak.

KYK yurtlarında her odanın bir temsilcisinden, her katın bir sorumlusundan oluşan mekanizmaların işlediği, CİTÖK'lerin her üniversitede kurulduğu, öğrencilerin, akademisyenlerin, emekçilerin tam temsiliyetinin sağlandığı, iş yerlerinde sendikal örgütlenmenin güçlendiği, işçilerin kendi güçlerine dayanan komiteleri ile hare-

ket edebildiği günleri birlikte getirebiliriz. Gündelik hayatımızı sarmalamış şiddetin her türlüsüne gündelik hayatımızda bin türlü şekilde karşı çıkalım. Gündelik yaşamlarımızda vücut bulan/bulacak olan pratiklerimiz, sömürsüz, eşit ve özgür bir hayatı kazanma amacıyla birleştiği, ideolojik bir perspektif kazandığı ölçüde güçlenir. İşte ancak o zaman "Canımızın değeri mi var?" sorusunu ve bu soruyu kadınlara sorduran şiddet sarmalını, "Bizim canımızın ölüm düzeninize feda olmayacak!" çıkışı ile yok edebiliriz.

*Mor ve Ötesi'nin Adamın Dibi şarkısından

KELEBEKLERİ HATIRLAYALIM...

DÜNYANIN dört bir yanında her yıl her ülkeden kadının sokakları doldurduğu 25 Kasım'ın tarihini hatırlayalım. Ölüm saçan düzene karşı mücadele eden kız kardeşleri... Latin Amerika'da küçük bir ada ülkesi olan Dominik, 1930-1961 yıllarında, tam 31 yıl boyunca Rafael Trujillo diktatörlüğü tarafından yönetildi. Ancak bu 31 yıl boyunca halk, altında ezildiği baskıya, zulme karşı direnişi ve mücadeleyi sürdürdü. Zaten tarih sadece halklara zulmeden despotların değil, aslında zulme karşı direnenlerin tarihi.

25 Kasım 1960 tarihinde diktatörlük güçleri tarafından tecavüz edilerek öldürülen 3 kadın, Mirabel Kardeşler, diğer adıyla Kelebekler tüm dünyada kadınların şiddete, eşitsizliğe, baskıya karşı hep bir ağızdan ses çıkardığı, sokağa çıktığı 25 Kasım Kadına Yönelik Şiddete Karşı Ulus-

lararası Mücadele Gününün sembolü oldu.

Minerva, Maria-Teresa ve Patria Mirabal, diktatör Rafael Trujillo tarafından yönetilen Dominik'te baskılara rağmen mücadeleden asla vazgeçmedi. 25 Kasım 1960'ta cezaevindeki eşlerini ziyaretten dönerken diktatörün askerleri tarafından yolları kesilen 3 kız kardeş tecavüze uğrayıp vahşice katledildikten sonra bir uçurumdan atıldı. Ölümüne ise trafik kazası süsü verildi. Kelebeklerin ölümü ülkede diktatörlüğe karşı bir isyanın fitilini de ateşledi. Tam bir yıl sonra Trujillo diktatörlüğü yıkıldı. 1981 yılında Dominik'te toplanan Latin Amerika Kadın Kurultayında 25 Kasım, Kadına Yönelik Şiddete Karşı Mücadele ve Uluslararası Dayanışma Günü olarak kabul edildi.

Şiddet ustabaşından gelince şiddet sayılmıyor mu?

Adile DOĞAN
Tuzla-İstanbul

Bir grup işçi kadınla beraber kadına yönelik şiddeti ve çözümlerini konuşuyoruz. Korkulardan uzunca konuştuktan sonra sıra fabrikalarda şiddetin nasıl tartışıldığı ve kadın işçilerin neler yaşadığına geliyor. İşçi kadınlardan biri "Aslında şiddet sadece evde değil, iş yerlerinde de yaşanıyor" diyor ve başına gelenleri anlatmaya başlıyor. Bölümündeki usta "Neden işi yavaş yapıyorsun?" diyerek ona makas fırlatmış: "Kendimi yana doğru atmasaydım bir yerime saplanacaktı. Fakat ben bunu yaşarken tek bir işçinin sesi çıkmadı. Her gün dışarıda ya da başka illerde şiddet gören kadınlar için üzülenler, benim için hiçbir şey yapmadıkları gibi durumu normalleştirdiler. Ben bu duruma çok kızdım, yönetime gittim ve bana 'Onun mizacı öyle, takılma' dediler. Ben hâlâ bu ustabaşıyla çalışıyorum. En azından yerim değişebilirdi ama onu bile yapmadılar."

Başka bir işçi kadın söze giriyor ve "Ama sen de sesini çok yükseltip ustayı sinirlendirdin" diyor. Bunu söyleyen kadın sohbetin başında, şiddet gören kadınlar için ağlamıştı. Ama şiddete maruz kalan kişi aynı fabrikada çalışan arkadaşı, şiddeti uygulayan da ustabaşı olunca olayı ne kadar normalleştirdiği cümlelerinden anlaşılıyor. Kadın işçilerin her türlü şiddete hayır demeleri-

nin ama iş yerine, kendi yanı başındakine gelince "gerekçeler" aramalarının bir anlamı var. Çünkü bu duruma karşı çıkarlarsa bir şey yapmak zorunda kalacaklar. Ancak bunu tek başına yapamayacaklarını biliyorlar. "Ustabaşıma neden birlikte ses çıkarmak zor geliyor?" diye sorduğumda "Bizim birliğimiz bu kadar güçlü değil. Patron her türlü ustabaşını tutar ve bizi işten atar" cevabını alıyorum.

'TACİZE KARŞI İŞ YAVAŞLATTIK'

"Hiç birlik olmayı denediniz mi?" diye soruyorum. Bu defa da "Kime güvencem?" diye bir soru çıkıyor karşıma. Daha önce çalıştığı fabrikada direniş görmüş bir kadın bir deneyimini aktarıyor: "Çalıştığım fabrikada ustabaşı bir arkadaşımızı günlerce taciz etti. Biz bu durumu geç duyduk. Arkadaşımız 'Sesimi çıkarırsam adım çıkar' diye korkuyormuş. Ama olay duyulduktan sonra kadın işçiler olarak gizlice örgütlenip aynı anda iş yavaşlattık. 'Ya bu ustabaşı gidecek ya da bizden sayı beklemeyin' diyerek yarım gün içinde ustanın disiplin kurulu kararıyla işten çıkarılmasını sağladık. Tacize uğrayan kadın arkadaşımız bir de şikayetçi ol-

du ve davasını kazandı." İşçi kadın bunun mümkün olduğunu anlatırken aslında işin püf noktasına da parmak basıyor: İşçi kadınlar üretimden gelen gücünü kullandığında fabrika içindeki şiddete dur diyebiliyor.

Kadınların fabrikada uğradıkları şiddeti "Bu şiddet mi?" diyerek tartışmasında önemli bir nokta var. Her ne kadar sendikalar son kadın cinayetleriyle birlikte cılız sesler çıkartmış olsalar da işçi kadınların her dakika uğradıkları şiddete karşı büyük oranda ilgisizliklerini koruyorlar. Dönem dönem sendika içinde şiddete karşı eğitimler olsa da bu eğitim ve tartışmalar iş yeri-

ne taşınmadığı ve şiddetin önlenmesine yönelik talepler için bir mücadele iş yeri iş yeri örgütlenmediği sürece işçi kadınlar kendi yaşadıklarına anlam veremiyor, veriyorsa da yan yana gelmekten geri duruyor. Durum böyleyken sendikaların kadın işçilerin yaşadığı şiddeti iş yerlerinden başlayarak tartışması ve mücadele yolu ortaya koyması, işçi kadınların ise bunu yapmakta ayak direyen sendikaları örgütlü bir şekilde sarsıp kendisine getirmesi gerekiyor.

Çizim: Müslime Karabatak

TEKSTİL İŞÇİSİ KADINLAR İŞ YERİNDE ŞİDDETİ ANLATIYOR 'Bu sisteme mahkum da mecbur da değiliz'

Havva MEŞE
Denizli

25 KASIM'a giderken işçi kadınlarla şiddeti konuştuk. Konuştuğumuz ilk işçi Evin. Evin tekstil iş kolunda makinacı olarak çalışıyor. Evin, 25 Kasım'ı hiç duymadığını ve ne olduğunu sorunca kabaca Mirabel kardeşlerin mücadelesiyle simgeleşen, kadınların canları pahasına şiddete karşı mücadelesiyle tarihe kazınan bir gün olduğunu anlattık. Anlattıklarımızın ardından Evin, ülkede her gün kadınların ölmeye devam ettiğini, şiddetin her türlüşüne şahit olduğumuzu söyledi. İş yerinde şiddete ya da mobbinge maruz kalıp kalmadığını sorduğumuzda ise "Bizim bölümümüzde çok baskı yok ama paket bölümünde çok fazla var. Sonuçta hepsi gözümüzün önünde yaşanıyor. Sayılar çıkmayınca bağı-

Fotoğraf: DHA

rışlar hakaretler bini bir para... Bir örnekle açıklayayım: Paket bölümünde çalışan yakın bir arkadaşım hem eski eş şiddetine maruz kalıyor hem de iş yerinin baskısına. İkisi arasında sıkışmış kalmış" diye yanıt veriyor. Evin'in arkadaşı hapisteki eski eşi tarafından ölümle ve çocuk-

larıyla tehdit ediliyormuş. Devletin desteğinin olmayacağını, faillerin dışarıda ellerini kollarını sallayarak doluştığını görünce bu şiddete boyun eğmekten başka şansı ya da gücünün olmadığını düşünüyormuş. Daha önce şikayetçi olmuş, uzaklaştırma kararı aldırıldığı dönemde bile yolunun kesilip şiddete uğradığı çok zaman olmuş.

HER ANLAMDA EŞİTLİK!

Kadınların şiddetin birçok biçimine maruz kaldığını söyleyen Evin, "Bence bu sorunların temelinde eşitsizlik yatıyor. Her anlamda eşitlik istiyoruz. İnsan muamelesi görmek istiyoruz" diyor. Ekonomik eşitsizliğin çok fazla olduğunu ifade eden Evin, "Ben bir ay boyunca bütün zorluklara rağmen çocuklarım vakit ayıramadan gelip çalışmak zorundayım. Benim kazancım ay boyunca masraflara yetmezken bizim üzerimizden zenginleşen kişiler benim bir ay-

lık maaşımı bir günde harcayabiliyor ve bu benim gerçekten zoruma gidiyor" diyor.

MOBBİNG HAD SAFHADA

Aynı iş kolunda farklı bir fabrikada çalışan Hazal'la konuştuğumuzda ise 25 Kasım'ın kendi doğum günü olması dışında Kadına Yönelik Şiddete Karşı Mücadele Günü olduğunu ilk defa duyduğunu söylüyor. Hazal iş yerinde psikolojik olarak çok baskı altında olduklarını anlatıyor: "Süreklili gözler üzerimizde. Ustabaşından ayrı, patrandan ayrı baskı var. Çalışmak zorundayız ama şartlar böyle olmak zorunda değil." İşçi kadınlara reva görülen yaşamın bu olmaması gerektiğini söyleyen Hazal, "Ekonomik özgürlüğümüzü kazanmaya çalışırken birçok yönden eziliyoruz, aşağılanıyoruz. İş yerimizdeki sıkıntıların ancak birlik olursak üstesinden geleceğimizi de biliyorum. Ama bireysel çıkarlar birlikte kazanacaklarımızın önüne geçiyor. Halbuki bu sisteme mahkum da mecbur da değiliz" diyor.

Faillerin AKP'si varsa kadınların mücadelesi var!

Reyhan BAŞARAN
Kocaeli

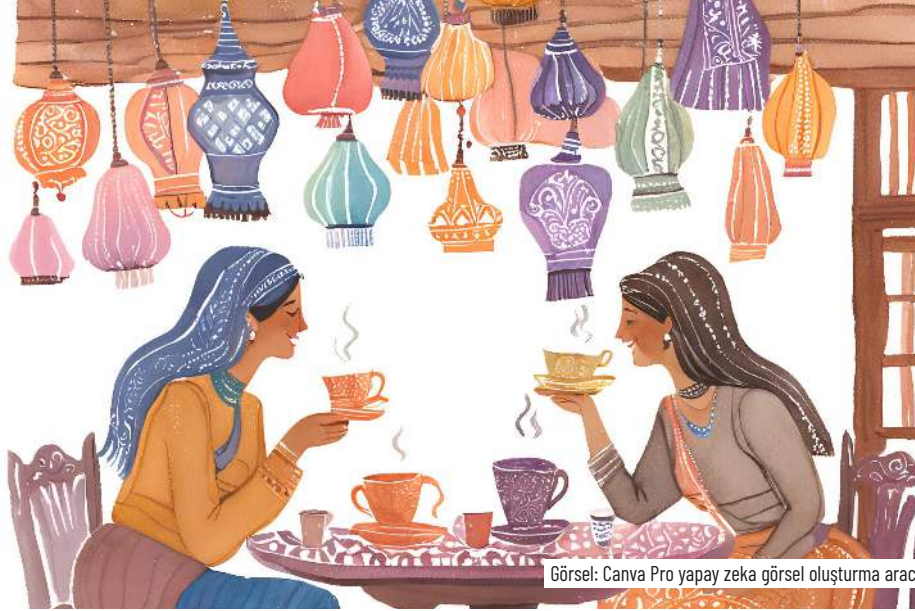
Evlere, okul önlere, işçi duraklarında yan yana geldiğimiz kadınlarla 25 Kasım'a giderken eksilen, çoğalan, biriken ne varsa tartışıyoruz. Bu tartışmaların en belirgin yanı, şiddetin her alanda ve her türünün bu yıl artarak karşımızda olması.

ÜLKE KADINLAR İÇİN CAN PAZARI

Körfez'de bir evdeyiz. Aygül kahveleri yapıp getirdikten sonra sohbet başlıyoruz. Aygül, "Bir evden bir günde 5 cenaze çıkıyor. İnanamıyoruz izlediğimize, duyduğumuza, okuduğumuza. Kadınlar için can pazarı oldu bu memleket. Biz diyoruz bizi korusunlar, kadını katillerin önüne bırakmasınlar. Şimdi yetmiyor bebekleri öldürüyorlar" diyor. 15 yaşındaki kızının da kadın cinayetlerinden başka bir şey konuşmadığını ekliyor Aygül. Kadın cinayetlerine karşı ses çıkarmamız gerektiğini de altını çizerek belirtiyor her cümlemin arkasından.

'PARA İÇİN BEBEK ÖLDÜREN SENİ BENİ ZATEN ÖLDÜRÜR'

Başka bir evde kahve içerken anlatıyor Nezahat, yeğenin gittiği okulda lise öğrencilerini anneleri almaya geliyormuş çıkışta. İki çocuğu olan Nezahat "Herkes gibi ben de korkuyorum çocukların başına bir şey gelecek diye. Gençler okuyamıyor, okusa iş bulamıyor. Sonra bu yaşta bu çocuk nasıl bu kadar suç işledi? Senin yetiştirdiğin

Görsel: Canva Pro yapay zeka görsel oluşturma aracı

genç... Yapacak bir şeyi olmayınca uyuşturucu bağımlısı, hırsız ya da katile dönüşüyor" diyor. Okulların, hastanelerin ticarethaneye dönüştüğünü belirten Nezahat "Her şeyi paralı hale getirdiler. Hastanelere bakıyorsun, seni özele mecbur bırakıyor. Sonra gidiyorsun ölen kendi mi öldü, öldürüldü mü, bilemiyorsun. Para için bebek öldüren, seni beni zaten öldürür" diyor. Cinayet haberlerinden bıktığını söyleyen Nezahat, artık düzenin değişmesi gerektiğini söylüyor kahvesinden son yudumunu alırken.

NEREDE HAK MÜCADELESİ ORADA POLİS

Sevim açıyor bu sefer kapılarını bize. "Televizyonu açıyorum sabahtan başlıyor kadın programları, akşama kadar... Dizi gibi. Sinirleniyorum. Bakıyorum haberlere kadınları sokağın ortasında

dövüyorlar, taciz ediyorlar" diyor Sevim. Ülkedeki diğer gündemleri de takip ettiğini belirten Sevim, "İşçileri izledim çıplak ayak yürümüşler kaç memleket. Polis vuruyor, kırıyor. Ağaçları kesecekler, insanlar önünde durmuş dirence jandarma onları dövüyor. Vallahi polis nerede isyan eden var, onun karşısına çıkıyor. Katiller, tacizciler elini kolunu sallaya sallaya çıkıyor karakollardan" diyerek yasaların uygulanması gerektiğini söylüyor defalarca.

YOKSULLUK KADINI ŞİDDETE MAHKUM EDİYOR

İşçi durağında elleri cebinde bekleyen bir kadınla sohbet ediyoruz. İsmi'nin Derya olduğunu öğreniyoruz. Başlıyor anlatmaya Derya. "Biz iş yerinde insan muamelesi görmüyoruz. Tuvalete gitmek için bile kaç saat bekliyorsun. Herkesi azarlayan, birbirine düşüren

şef koymuşlar başımıza. O paraya bu iş hayatta yapılmaz. Akşama kadar makinanın başında parmakların bile uyuşuyor. Sırtın, belin ağrıyor" diye tek solukta anlatıyor iş yerinde yaşadıklarını.

25 Kasım'ı sordüğümüzde kadınların birlik olması gerektiğini söylüyor Derya. Kadınların şiddet görmesine rağmen boşanamadıklarını, asgari ücretle geçinen bir kadının yeni bir yaşam kurmasının zor olduğunu söylüyor. Şiddetin neden bu kadar arttığını sordüğümüzde Derya "Erkeklerle bu cesareti veren AKP. Kadın çaresiz, dayak yese de susuyor. Adam kadından boşanıyor, peşini bırakmıyor. Yok kadın şöyle olmalı, böyle olmalı diyorlar. Erkek de namusum diyor, vuruyor" diye cevaplıyor.

Konuştuğumuz her kadın, şiddetin karşısında bizi koruyacak yasaları uygulamayışıyla, katili üreten; salıveren, kadını korumayan tutumuyla AKP'nin bu ülkede şiddeti nasıl meşrulaştırdığını anlatıyor. Hepsinin öfkesi büyük. Yaşam hakkımıza saldıran bu düzeni kabul etmiyorlar. Her biri, bir iki kadın da olsa yan yana gelmek zorunda olduğumuzu söylüyor. 6284 Sayılı Kanun'un, İstanbul ve Lanzarote Sözleşmesi'nin acilen uygulanması gerektiğini söylüyorlar. Kadınlar bu 25 Kasım'ın ne anlama geldiğini biliyorlar. Görüştüğümüz tüm kadınlarla tekrar buluşmak üzere sözleşiyoruz. Elimizden alınmak istenen haklarımız ve taleplerimiz için, her gün yaşamdan koparılan kız kardeşlerimizin hesabını sormak için, hayatlarımıza yönelen şiddeti bertaraf etmek için el ele, omuz omuza tüm kız kardeşlerimizle birlikte alanlarda olacağız!

'Ben kurtuldum ama ben de ölebilirdim'

Fotoğraf: Ekmek ve Gül

MERHABA ben 28 yaşında, iki çocuğu olan bekar bir anneyim. 25 Kasım Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele ve Dayanışma Günü yaklaşırken yaşadığım boşanma sürecini ve tek başıma verdiğim mücadelemi sizlerle paylaşmak istiyorum.

İlk evliliğim süresince eşim bana şiddet uyguluyordu, bu yüzden boşandım. Bir yıl sonra aynı adamla yeniden evlendim. Neden? Çünkü çocuklarım babasız büyümesin istedim. Bir süre sonra madde kullandığını öğrendim. Çocuklarım da maddeye alışacak diye korktum. Mahkemeye gidip boşanma davası için başvurdum. Boşanma sürecim benim için de çocuklarım için de çok zordu, tek başıma atlattım.

Mahkeme günü hakim, "Ben sizi boşamıyo-

rum" diyerek söze başladı. Şaşkınlık içinde hakimi dinledim ve "Neden?" diye sordum. "Bu adam beni ve çocuklarımı öldürmekle tehdit ediyor" dedim. Ama mahkeme salonunda hakim anlattıklarımı dinlemeden daha önce aynı kişiyle iki kere evlendiğim için "boşanamayacağımı" söyledi.

Boşanma davası tam 3 yıl sürdü. Ailem arkamda durmadı. Bir süre ablamda kaldım. Daha sonra abimin bodrum katındaki evinde oturdum. Bir gün babam "Abine kira vereceksen otur, yoksa git kendine ev bul" dedi. Ben de çocuklarımı yanıma alıp ayrı bir ev tuttum. Şu an iki çocuğum ve ablamın kızıyla birlikte yaşıyorum. 3 yıl boyunca her gün "Ben ölmek istemiyorum" dedim. Bir süre sonra artık umudumu kaybetmeye başladım. Hep sonumun bu ada-

mın elinden olacağını düşünmeye başladım. Bir ay önce boşandım. Hâlâ korkularım var ama eskisi gibi değil.

Şimdi bir de asgari ücretle geçinmeye çalışıyorum. 10 saat çalışıyorum ama aldığım maaş ile ay sonunu nasıl getireceğimi düşünüyorum.

Bu ülkede kadınlar için adalet istiyorum. Ben kurtuldum ama ben de ölebilirdim. Her kadın cinayetinden sonra tepkiler geliyor. Birkaç gün gözyaşı döküldükten sonra unutulup gidiyor. Artık yeter! Kadın olarak yaşamak, özgür olmak ve insanca yaşayacağımız bir ücret almak istiyorum.

Metal işçisi bir kadın
Tuzla/İSTANBUL

Yoksulluk şiddeti artırıyor

Neslihan KARYEMEZ
Küçükçekmece-İstanbul

Küçükçekmece'de kadınlarla 25 Kasım Kadına Yönelik Şiddetle Uluslararası Mücadele Günü yaklaşırken kadın cinayetleri ve şiddet üzerine sohbet ettik. Kadınlar artan güvensizlikle yaşamlarının nasıl değiştiğini anlatıyorlar...

'ÇOCUKLAR İÇİN ENDİŞELİYİZ'

28 YILDIR tekstil işçiliği yapan Nilgün artan kadın cinayetlerine ilişkin, "Kınıyorum, devlet yetkililerinin ilgilenmediğini düşünüyorum. Cahil bir toplumla yaşıyoruz ve çocuklarımızı yetiştirmeye çalışıyoruz. Eğitim sıfırın altında. Bu yaşadıklarımızın büyük bir kısmının eğitimsizlikten dolayı olduğunu düşünüyorum. Hâlâ eşlerini kendi eşyası olarak gören erkekler az değil. Hem okullardaki eğitimi hem de toplumsal eğitimi yok ettiler" dedi.

Sokakta yürürken, iş yerine giderken korktuğunu belirten Nilgün, "Geçen gün kızım okula giderken biri onu işaret etmiş. Benim çocuğum kapının önünden servise biniyor. Bakkala giderken, okula giderken korka korka gönderiyoruz. Kızım 'Gezmeye gideceğim' diyor. Korkuyoruz gönderemiyoruz" diye anlattı.

Bu yaşananlarda yoksulluğun da etkisinin olduğunu söyleyen Nilgün "Çünkü hırsızlıklar çoğaldı. Kredi kartı borçları arttı. İntihar olayları da çoğaldı. Geçim sıkıntısı yaşayan insanların psikolojisi bozuldu. Stres, sıkıntı şiddeti etkiliyor. Geçen bir arkadaş anlattı; arkadaşın eşi, karısının telefonu ile oyuna giriyor. Bir sürü borç oluşuyor. Bu ailede huzursuzluk arttı. Bu nedenden dolayı ekonomik sorunlar şiddeti doğuruyor. Para bir yerde hiçbir şey ama bir yerde her şey" diye ekledi.

Nilgün, "Yakın zamanda bir kadın polis öldürüldü. Katil 24 defa suç işlemiş ve serbest dolaşıyor. Bu suçluya yeteri kadar ceza verilmiş olsaydı kadın polis bugün yaşayacaktı. Bir yerlerde farklı şeyler yatıyor. Kadın cinayetleri şiddet meselelerine dair daha önleyici cezalar getirilmeli. Cezalar uygulanmıyor" diyerek asıl sorunun cezasızlık olduğunu söyledi.

Görsel: Canva Pro yapay zeka görsel oluşturma aracı

CAYDIRICI CEZALAR YOK

41 YAŞINDAKİ Meliha 6 yıldır bir tuhafiyecide çalışıyor. İki kızı var. Biri 21, diğeri 17 yaşında. Bir oğlu var. Yaşanan kadın cinayetleri ile ilgili Meliha, "Önce kendi başına gelebilir diye düşünüyorsun, kaygılanıyorsun. Çocuklarım eve girene kadar aklım onlarda kalıyor. Bu kaygı sadece kızlarım için değil, oğlum için de. Sadece kendi çocuklarım için değil, bütün çocuklar için endişeleniyorum. Acaba bugün başımıza ne gelecek, nasıl bir şey gelecek diye bekler olduk" dedi. Ne kadar süredir böyle hissettiğini sorduğumuz Meliha, anne olduğundan beri kaygılı olduğunu ancak son birkaç yıldır daha da kaygılı hissettiğini,

10-15 yıl önce akşamları dışarı çıkıp yürüyüşe gittiklerini ama şimdilerde akşamları sokağa çıkmaktan korktuklarını dile getirdi.

Yaşadığı bu korkunun nedenini sorduğumuz Meliha, "Son yıllarda yaşanan kadın ve çocuk cinayetleri çok fazla. İşlenen hiçbir suçun cezası yok. Polisler alıp götürüyor karakola, birkaç gün sonra serbest bırakıyorlar. Suçlulara mahkemeler caydırıcı cezalar vermiyor. Birkaç yıl yatıp çıkıyorlar, adalet yerini bulmuyor. Caydırıcı ceza olmadığı için 'Zaten ceza almayacağım' deyip suç işliyor. Çocuklarımız kapının önünde bile güvende değil" dedi.

'DEĞERSİZ GÖRÜLÜYÜRÜZ'

Görsel: Canva Pro

30 YILDIR tekstilde çalışan Fatma, her gün gerçekleşen kadın cinayetlerini görünce çok kötü hissettiğini söyledi. "Çocuğumu sabahları işe gitmeden bakıcının evine bırakıyorum. Evden saat 7'de çıkıyoruz. Hava daha tam aydınlanmamış oluyor. Herkesin psikolojisi bozulmuş. Sadece psikoloji ile açıklanabilir

mi, hayır. Ülkenin nereye gittiğini bilmiyoruz. Gençlerde gelecek kaygısı var" dedi. Fatma öfkeyle ekledi: "Her gün kadınlar ölüyor ve buna dair neden bir çözüm bulunmuyor? Kadın o kadar değersiz ki yer bezi gibi bir şeyiz" diye ekledi.

Fatma geçim sıkıntısının şiddeti artırdığını ise şöyle anlattı: "15 senelik evliyim. Daha bu seneye kadar eşimin bana bağırdığını bilmem. Ama bu sene 3 defa sinir krizi geçirdi. Neden, benim yüzümden mi? Çocuk yüzünden mi? Yok. Geçinemediğimiz için. Çocuk bir şey istiyor, alamıyoruz. Eşim ister istemez gururuna yediremiyor. Bu kadar şey

oluyor ama çözüm bulunmuyor. Cezalar caydırıcı değil. Trafik cezaları yükseltiyor caydırıcı olsun diye. Vergileri ikiye üçe katılıyorlar. Ama kadın öldürene hiçbir şey yapmıyorlar. Araçtan bile değersiziz."

5.20 karanlığına karşı servis istiyoruz

Erkek personel ve kadın personeller arasında şefler rekabet ortamı yaratıyor.

MERHABALAR, Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesinde temizlik personeli olarak çalışıyorum. Sabah mesaisine yetişmek için sabah 5.20'de yollara düşüyorum. Evimle toplu taşıma arası bir hayli mesafe var ama o saatlerde sadece bir toplu taşıma aracı ile işe gidebiliyorum. O saatlerde benim gibi işçi olmayan kimseleri sokaklarda göremeyiz. Son dönemde yaşanan kadın cinayetlerini aklımdan çıkaramadan, sabahın beş buçuğunda korkarak sokaklarda yürüyorum. Bir servisi bile çok görüyorlar bize. Bununla kalsa yine iyi, ben temizlik personeliyim, kendi bölümümü temizliyorum. Yetmiyor, başka bölümlere çekiliyor, oraları da temizliyorum. Personel eksikliğini, özellikle erkek personel eksikliğini kadın personellere daha çok iş yükleyerek kapatmaya çalışıyorlar. Kadın olmanın zorluğunu iş yerinde de yaşıyorum. Mutfakta garsonlar varken onların yapması gereken işleri de bizlere yaptırıyorlar. Erkek personel ve kadın personeller

arasında şefler rekabet ortamı yaratıyor. Bu rekabet ortamında kadın ve erkek personeller arasında bazen sorunlar çıkıyor. Bunlar yaşanırken nasıl verimli olabiliriz ki? Çok mu şey istiyoruz? Bir servis ve eleman açığının kapanmasını istiyoruz!

Temizlik işçisi KAYSERİ

Görsel: Canva Pro

Ne güvenli ne güvenceli

BEN İMES C Blokta bulunan Mayplast iş yerinde 5 yıldır çalışan bir kadın işçiyim. Siz hiç iş güvencesinin olduğu bir sanayi sitesi biliyor musunuz? Kayıt dışı çalışmaya tanık oldunuz mu? İşte bunların hepsi İMES sanayi sitesinde mevcut. Aynı biçimde DES, KADOSAN, MODOKO, KE-YAP sanayi sitelerinde de kayıt dışılık, iş güvencesinden yoksun çalışma ve esnek çalışmanın tüm modelleri uygulanıyor. “Bugün git, yarın gel”, “Üç gün sonra gel”, “Ücretsiz bir ay izinlisin” gibi tüm esnek çalışma uygulamalarına şahit olmak mümkün.

İşe girdiğimde 200’den fazla işçi çalışıyordu burada. Şimdi 60-70 işçi kaldı. Ağır çalışma koşulları ve sık sık ücretsiz izin uygulamaları yüzünden işten ayrılmak zorunda kalıyorlar. Günde 12 saat aralıksız çalışmak çok yorucu. Bitkin eve gidiyoruz, yemek yemenin ve küçük çocuklarımızı biraz kucaklayıp sevmenin dışında hiçbir şey yapamıyoruz. Biz patron zengin olsun diye mecburen çalışıyoruz ama iş güvencemiz de onun iki dudağının arasında. “Seni istemiyorum, iyi performansla sahip değilsin. Senin çalışmanı beğenmedim, iş yeri huzurunu bozuyorsun” söylemleriyle işten çıkartılabiliriz.

Kış ayları ve sabahın alacakaranlığında işe gelme, işten çıkıp otobüs durağına gitme ve bekleme esnasında kabusu yaşıyoruz. Kadın cinayetlerinin arttığı, üniversiteli genç kadınların güpegündüz öldürülüp surlardan atıldığı bir dönemde daha çok korku ve

endişe içindeyiz. İki kadın işçi gece işten çıkıp eve giderken neredeyse saldırıya uğrayacaklardı. Çantamızda biber gazı taşımak durumunda hissediyoruz. Karate ve tekvando kursuna ayıracak paramız yok ama istisna da olsa gitmeye başlayan arkadaşımız oldu. Biz servis istiyoruz. Duraklarda otobüs beklerken yaşadıklarımızı anlattığımızda idari amirler “Fazla iyi giyinmeyin, örtünün” diyerek bizimle alay eder gibi cevaplar veriyorlar. Kış geldi. Kış saati uygulaması başlamazsa, işten erken ayrılamazsak yarın öbür gün bizim de başımıza bir şey gelmesinden korkuyoruz. Eşlerimiz ve yetişkin çocuklarımız diken üstünde, sürekli ya bizimle geliyorlar ya da görüntülü arıyorlar durakta beklerken.

Bu durumu yaşarken mali olarak çoktığımız bir dönemde işler de iyi değil. İstihdam daralması yapacağım deyip bizi 15 gün ücretli, 15 gün ücretsiz izne gönderdiler. İşten atılma yasaklanmadan bizim sonumuz yok. Zaten iş güvencesi kayıt altında değil.

Ev kiralariyle bizim aldığımız ücretler aynı. Ben 22 bin lira kira veriyorum. Aldığım ücret tüm sosyal haklar ve ikramiyelerle fazla mesailerle 30 bin lira. Neye yetecek? Pazar yapma, bir yere gidip en ucuz çayı içme... Bu hayat mı? Bence değil.

Kadın işçiler olarak güvenliğimiz ve iş güvencemizin sağlanmasına ihtiyacımız var.

*Mayplast’tan bir kadın işçi
İSTANBUL*

‘As Plastik’te hiçbir işçinin çocuğu aç yatmasın diye grevdeler’

**Berivan BALKAY
İstanbul-Esenyurt**

MEMLEKETİN dört bir yanında ve uzunca bir zamandır irili ufaklı grevler, direnişler görüyoruz. Sendikali olmak için, daha iyi bir ücret için, daha iyi bir yemek için, daha insanca çalışma koşulları için, için de için! İstanbul’daki direnişlerden biri de As Plastik fabrikasında cereyan etti. Toplu iş sözleşmesi görüşmeleri yapılırken biri temsilci olmak üzere 4 işçinin işten atılmasıyla beraber işçiler yaklaşık bir buçuk aydır fabrika önünde hep birlikte grevlerini sürdürüyorlar.

**‘AKLIMA İLK GELEN
BORÇLAR VE ÇOCUĞUMUZ OLDU’**

Evlerine misafir olduğumuz işçilerden biri Kenan. Grev sürecini konuşuyoruz hep beraber. Eşi Burcu ise sağlık emekçisi fakat şu sıralar çalışmıyor, kızı ile ilgileniyor. Burcu’yla beraber çayları koyuyoruz. Sonra yan odaya geçip başlıyoruz sohbet. Grev sürecini soruyorum, derin bir nefesin ardından başlıyor anlatmaya: “Daha önce hiç yaşamadık böyle bir şey. İlk kez yaşıyoruz. Kenan bana durumu anlattığında aklıma ilk şu geldi: Kızımız var ve evin kredisini, faturaları, kızımızın ihtiyaçlarını

nasıl ödeyeceğiz? Çünkü sadece onun maaşıyla geçinmeye çalışıyoruz.”

**‘AÇ DA YATSAK BİRLİKTE,
TOK DA YATSAK BİRLİKTE’**

Grev başladığından beri Kenan’ın tutumuna dair konuşuyor bu kez Burcu: “Kenan arkadaşlarına çok bağlı, ben bu kadar olduğunu bilmiyordum. Arkadaşları da aynı şekilde. Birbirlerini çok tutuyorlar. Baksana “Aç da kalsak

beraber, tok da yatsak beraber” diyorlar. İlk zamanlar çok kızıştı ona. Bizim küçük çocuğumuz var, kredimiz var, zaten bir maaşla geçinmeye çalışıyoruz diye ama günler geçtikçe ben de görüyorum ki Kenan

da arkadaşları da, sadece kendi çocukları değil, birbirlerinin çocukları aç yatmasın, daha iyi koşullarda yaşasınlar diye kalkışmışlar bu işe. Sonradan fark ettim ki bu iyi bir şey. Ben de destek oluyorum ona artık.”

Grev sürecinde bir de dayanışma gecesi düzenlenmişti As Plastik işçileri için ve Burcu’yla sözleştik, gecede buluşacaktık. Gün geldi çattı, hem Kenan ile hem de Burcu ile yeniden bir araya geldik. “Görüşelim çıkmadan” deyip yerlerimize geçtik. Gecenin nasıl geçtiğini sorduğumda ise şu yanıtı aldım; “Yalnız değilmişiz, ben greve daha fazla destek olacağım artık.”

İŞTEN ÇIKARILAN TKİS İŞÇİSİ YAZDI:

**‘Temiz su, hijyenik tuvalet,
insanca çalışma için sendikalaştık’**

MERHABA ben Nazar, TKİS Blinds’da sendikalaştığımız için patron tarafından 5’i kadın 7 kişi işten çıkarıldık. Neden sendikali olmak istedik biliyor musunuz? Fabrikada çok fazla sorun yaşıyorduk. Mola saatlerimizin kısaydı, temiz su içebileceğimiz su sebilleri yoktu, tuvaletler az sayıdaydı ve hijyenik değildi. Asgari ücretin biraz üstünde maaş alıyorduk. Nasıl yapmalı? Nasıl düzeltmeli? Bunları düşündük. İlk adım olarak dilekçe yazmaya karar verdik. Ek zam, temiz su ve insanca çalışma koşulları gibi taleplerimizin olduğu bir dilekçe hazırladık ve 60 işçi arkadaşımızla birlikte imzaladık. Bu dilekçemize bir geri dönüş bekledik. Ama geri dönüş alamadık. Sonra çalıştığımız bölümde arkadaşlarımızla toplanalım, taleplerimizi birlikte iletelim dedik.

Müdür bize dönüp “Ben belediye değilim” dedi. Bunun üzerine biz de sendikalaşmaya karar verdik. Bizler mahkum edildığımız makinalarda 10 saat çalışan işçilerdik. Bizler mobbinge rağmen hâlâ güçlüyüz, mücadeleye devam edeceğiz.

Fabrikanın yüzde 80’i kadınlardan oluşuyor. Bizler bu yola çıktığımızda herkes “Yapamazsınız” demişti. Bugün dilekçe hazırladığımız arkadaşlarımızla hâlâ birlikte mücadele ediyoruz ve etmeye devam edeceğiz. Eğer sesimi duyan kadınlar varsa mücadelemizden vazgeçmesinler. Çünkü bir kadın isterse başarır. Sendika bir haktır engellenemez!

**TKİS Blinds işçisi Nazar
Tuzla/İSTANBUL**

Fotoğraflar: Ekmeç ve Gül

'Evdeyim' yazdığın kız kardeşinle kuracaksın güvenli yaşamı!

Cemre KAVUKER
Kocaeli

Ülkede son bir ayda gündem durulmuyor. Her gün yenilenen, her gün başka bir şeyi tartışırken acaba yarın ne olacak dedirtecek bir şekilde takip ediyoruz olanları. Kadın cinayetleri, bebek ölümleri, yapılan açıklamalar... Her birinin bizde bıraktığı etki yaşamımızı etkiliyor. Özellikle kadın cinayetleri ve şiddet yaşam biçimimizi, alışkanlıklarımızı etkilerken kendimizi sınırlandırmamıza neden olacak bir şekilde gündemimizden hiç düşmüyor. Çünkü kadınlar sokak ortasında tacize, saldırıya maruz kalabiliyor, öldürülebiliyor ve failer kamuoyu baskısı olmadan ceza almıyor.

Tüm bunlar yaşanırken kadınlar kendi önlemlerini almaya çalışıyor. Uygulansa kadınları koruyacak yasalar uygulanmayınca kadınlar da kendilerini nasıl koruyacağını tartışıyor. Kimi biber gazı, alarmlı anahtarlık alıyor, kimi biber gazını influencerların paylaştığı tariflerden kendisi yapmaya çalışıyor, kimi konum bilgilerinin güvendiği bir arkadaşı ile paylaşıyor, kimi güvendiği bir erkeği dahil ediyor planına. "Eve varınca haber et" cümlesi artık her vedanın vazgeçilmezi oluyor. Binilen taksinin, dolmuşun plakası alınıyor muhakkak. Liste böyle uzar gider. Ama şu soru önemini koruyor: Bu önlemlerle ihtiyaç duymayacağımız güvenli bir yaşamı nasıl kuracağız; kampüste, mahallede, iş yerinde nasıl güvende hissedeceğiz?

SAHİ, NASIL GÜVENDE OLACAĞIZ?

Yaşadığımız alanların güvenli olmasını sağlayacak şeylerin başında elbette ki kadınları koruyacak mekanizmaların işletilmesi ve artırılması yer alıyor. Ama bunun dışında da yapılacak şeyler var.

Ekmekek ve Gül'ün temmuz ayında 500'ü aşkın kadına sorduğu "Sokaklar yeteri kadar aydınlık mı?" sorusuna kadınların yüzde 82,7'si yaşadığı veya iş yerinin bulunduğu sokakta aydınlatmaların yeterli olmadığını söylüyor. Kadınların sadece yüzde 0,8'i gece sokakta yürürken sorun yaşamadığını söylüyor. Çünkü karanlık sokaklar, bir kadının tacize uğrayabileceği, şiddet görebileceği bir alan demek. İzmir'de yurttan kalan bir kadın öğrenci yurt yolunu "Bir tek tabela ışığı var, başka da bir şey yok. Arabalar kapının dibinden geçiyor, geziyor, duruyor. Yurdun önünde oturuyorlar bazen" diyerek anlatıyor. Aydınlık, kör noktadan olmadığı, güvende hissettirecek sokaklar istiyor kadınlar.

Güvenli yaşam alanları oluşturmak için önlem olarak gözetlenebilir, görünür alanların artırılması tartışılıyor.

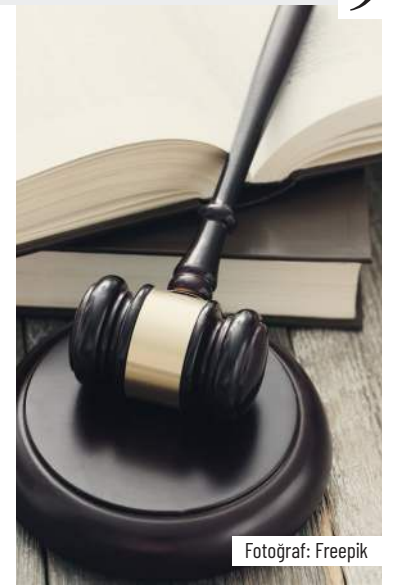

Görsel: Canva Pro Kolaj

güvenlik kameralarının artırılması öneriliyor. Ancak bunların suçu önlemediğini çok yakın zamanda yaşadığımız örneklerden biliyoruz. "Güvenli" sokaklar için başlatılan bekleme uygulaması da güven vermek bir yana dursun daha çok tedirginlik oluşturuyor kadınlar. Bekçiler statülerini kullanarak kadınları taciz ve tehdit edebilir; her yanı güvenlik kameralarıyla çevrili, polislerin cirit attığı illerde Gülistan Doku, Rojin Kabaiş gibi kadınlar teker teker kayboluyor ya da kaybettiriliyor, şiddete uğruyor, öldürülüyor. Bu yüzden mekanların güvenliğinin dışında kadınlar için güvenli bir yaşamın yaratılmasını da talep ediyor kadınlar.

YAŞAMI İSTİYORUZ

Kadınların "yaşamak istiyoruz" talebi nefes alıp vermekten ibaret değil. Çünkü her nefes alışverişte yaşadığı korku, endişe, güvensizlik kadınları yaşamın akışından koparıyor. Bugün yaşamak istiyoruz talebi güvenle, korkmadan, bir şiddet anında failin aklanmayacağını bilerek yaşamak demek. Şiddeti de üreten eşitsizliğin yok edilmesi, kadınların toplumdaki varlığının güçlendirilmesi ve eşitliğin sağlanması için eşit işe eşit ücret verilmesinden tutalım, şiddete karşı önleyici uygulamalara, kadınların hayatın her alanında karar verici olabildiği mekanizmaların kurulmasına kadar gerekli politikaların ürettiği bir yaşam sürdürmeyi istemek demek. Bunu sağlayabilmenin adımlarını ise kendimizi güvende hissetmek için "evdeyim" mesajını, konum bilgilerimizi gönderdiğimiz kız kardeşlerimizin koluna girip eşit bir yaşam hakkını daha yüksek sesle talep etmemizden geçiyor.

Fotoğraf: Freepik

Cezalar uygulansın, yaşam hakkımız sağlansın!

BİR emekçi, bir anne ve şiddet mağduruyum. 2020 yılında eşimden boşanmak istedim ve kendisi tarafından 7 yerimden bıçaklanıp ağır yaralandım. Sol akciğerim söndü. Kalbe yakın arter yaralanmam oldu, vücudumdaki kanın yüzde 70'ini kaybettim. Ölümünden kıl payı, evlatlarım için döndüm. 22 gün hastanede yattım iki göğüs tüpüyle. Bunları niye mi anlattım? Fiziksel olarak bedenimde onca yara ve hasar bırakan bir erkek mahkemeden iki yıldan bile az bir hapis cezası olarak çıktı. Adaletle olan inancım yok oldu, yüreğimdeki ateş soğumadı.

Mahkemede olayı anlatırken "Çok uzatmadan sadede gel" denildi. Mağdursun, yaralısın ama anlaşılıyorsun, dinlenmiyorsun. Değer görüp korunmuyorsun. Şimdi böyle bir hukuk sisteminde adalet adına "idam" gelsin deniliyor. Yıllardır cezalar yetersiz, uygulanmıyor derken bizler duymayanlar şimdi bir anda daha keskin bir ceza ile karşımıza geliyor. Bu ceza kimin için, ne için?

Adaletin olmadığı bir yerde, güvenin olmadığı bir yerde birdenbire gelen bu keskin cezalar çözüm değil, sadece sorun olur hepimiz için. Can alana ağırlaştırılmış müebbet cezası istiyoruz ama hiçbir indirim, iyi hal indirimi uygulanmıyor diyoruz. "Pişmanım" sözlerine inanmakla yol katedilmedi, görüyoruz. Öldürmeye teşebbüs varsa bu girişim ciddi şekilde araştırılsın, kadının travması anlaşılmalı ve failin tehdit oluşturma durumu iyice anlaşılmalı. Yoksa bu caniler ikinci kez kadını karşılaşıyor ve "bitiremediği işini" bitiriyor. Bizi bu duruma adaletsizler mecbur bırakıyor işte. Cana can demesini bizler de biliyoruz ama demedik. Biz yaşam hakkımızın etkili, yeterli cezalarla güvence altına alınmasını istiyoruz. Yaşam hakkı herkes için kutsaldır ve bunun yolunu göstermek de gerçekten adaletli bir hukuk sisteminin görevidir.

Fotoğraf: Evrensel

VAN YYÜ ÖĞRENCİLERİ ROJİN İÇİN EYLEM YAPTI

'Korkma çünkü birbirimize sahibiz!'

Ben de Rojin gibi yurttan kalıyorum. Rojin'in kaldığı yurt ile benim kaldığım yurt karşı karşıya. Sizlere biraz yaşadığımız süreçten bahsetmek istiyorum. Biz yurt arkadaşları olarak Rojin'in kaybolduğunu 28 Eylül'de akşam saatlerinde öğrendik. Yurtta kulaktan kulağa yayılan bir söylenti gibiydi. "Yurttan izin almayı unuttu, akşama geri döner" gibi düşünülüyordu. Yurt müdürlüğü ile konuşmaya karar verdik. Müdürlüğün tepkisi o kadar sakindi ki. «Yok ya, öyle bir durum yok» gibi bir cevapla karşılaştık. Bunun üzerine anladık ki olayın üstünü örtmeye çalışıyorlar. Hemen ne yapabiliriz diye düşünmeye başladık. Tanıdığımız insanlara ulaştık, ajanslarla iletişime geçtik.

Daha sonra arama çalışmalarına başladılar. Sadece sahilde aramalar yapılıyordu. Bu süreçte herkeste bir tedirginlik hali vardı. Yurtta veya kampüste kimle konuşursak konuşalım, "Sahile gitmek istemiyoruz" diyorlardı. Bizim yurdun penceresinden sahil görünüyordu ve pencereden bakarken bile canımız acıyordu. Sıra arkadaşımız bir gün aniden aramızdan ayrılıyor ve günler geçmesine rağmen hâlâ bulun(a)mıyordu. Atlı polisler sanki bir gösteriye gelmişler gibi kendilerini gösterip gidiyordu. Hatta bir arkadaşımızın polislerin yanına gidip "Eğer ben kaybolursam beni böyle aramayın" dediği bile oldu.

Bu süreçte yurttan da sözde önlemler alınmaya başlandı. Giriş çıkış saatlerimize kısıtlamalar getirildi. Geceleri odalarımıza dalıp sayımlar yapılmaya başlandı. Öğrencilerin ise söylediği tek bir şey vardı: "Önlem almak için aramızdan birinin mi kaybolması bekleniyordu?" Zaten, önlem gibi uygulanan bu uygulamalar kadın cinayetlerinin önüne geçemez.

ROJİN'İ BULMAYANLAR KADINLARI BASTIRMAK İÇİN SAHADA

Yurda her girdiğimizde aklımızda Rojin vardı. Ders işlerken bile Rojin şu an kim bilir nerede, ne halde diye düşünüyorduk. Bu olayın hemen ardından İstanbul'da canice katledilen kadınların haberini aldık. O kadar kin ve öfke doluyduk ki bir eylem yapmaya karar verdik. Gruplara yazarak arkadaşlarımıza ulaşmaya çalıştık. Fakültenin kantininde buluştuk ve katledilen, kaybettirilen bütün kadınlar için dövizler hazırlamaya başladık. O sırada fakülte dekanı polislerle birlikte yanımıza geldi ve eylem yapmamamız için bizi ikna etmeye çalıştı. Bazı arkadaşlarımız yaşadıkları baskıdan dolayı ağlayarak dışarıya çıktı.

Tehditlere rağmen bahçeye çıkıp eylemimize başladık. Az kişi olduğumuz için

hayal kırıklığına uğramıştık ama her şey rağmen eylemimizi gerçekleştirdik. Yürüyüş yapmamıza izin vermediler. Biz de oturma eylemi yapmaya karar verdik. Eylem bittikten sonra aramızda tartışmaya başladık. Evet, eylem güzeldi ama yeterli değildi. Tekrar bir eylem yapmaya karar verdik. Nasıl yaparız ne ederiz diye düşünürken kayboluşunun tam 18'inci gününde Rojin'in cansız bedenine ulaşıldı. Hem de en son görüldüğü yerden kilometrelerce uzakta. Hep beraber oturup ağlamaya başladık. Neden bilmiyorum ama içimizde hep bir umut vardı. Sanki yaşadığını hissediyorduk. Öldüğünü öğrenince inanmak istemedik. Acı çekiyorduk ama öfke doluyduk. Hemen ertesi gün için bir anma ve eylem düzenlemeye karar verdik. Bütün kampüsü dolaştık ve her öğrenciyi Rojin için toplanma çağırısı yaptık. Üniversite sayfalarında paylaşımlar yaptık fakat bazıları tarafından "Bu bir siyasi propagandadır, sakın gitmeyin" tarzında söylemler yayıldı. Bu durum öğrencilere korku vereceği için yine çok az olacağımızı düşünüyorduk fakat hiç de öyle olmadı. Üniversitenin büyük bir çoğunluğu katılmıştı eyleme.

Basın açıklaması sonrasında yürüyüş yapmaya karar verdik. Polisler ve güvenlikler buna izin vermediklerini söylediler ama

eylem ruhu her birimize işlemişti. Bu sayede polislerden, güvenliklerden oluşan barikatı kırmayı başardık. Bütün kadınlar için oradaydık ve birbirimizden başka kimsemiz olmadığını biliyorduk. Herkes kendinden o kadar emindi ki her bir öğrencinin yüz ifadesine baktıkça güven dolu hissettim. Etrafımız polislerle, güvenliklerle çevrili olmasına rağmen kimseden korkmadan "Jin jyan azad" diye haykırabiliyorduk. O gün ilk defa eyleme katılmış ve endişelenen arkadaşlarımızın "Biz bir olursak korkulacak hiçbir şey yok çünkü birbirimize sahibiz" dediklerini duyduk.

Eylemimiz biterken tanımadığımız her kadın arkadaşla sarıldık. Herkes gururla, tüm baskılara rağmen "Başardık" diyordu. Eylemden sonra oturup konuşmaya başladık. Evet, eylem planladığımız gibi başarılı geçmişti fakat içimizde büyük bir acı vardı. Daha birkaç hafta önce buraya kim bilir ne hayaller ile gelen sıra arkadaşımız artık aramızda değildi.

KAMPÜS MEZARLIĞA DÖNÜŞTÜRÜLDÜ

Üniversitedeki ilk günlerimizde kampüs sahilinde yürüyüş yapıp, şarkılar söyleyip dans etmiştik ve hep böyle devam eder sanıyorduk. Şu anda ise sahilin yanından bile geçmek istemiyoruz. Sahile her baktığımızda Rojin'i görüyorum. Kaybettirilen

bir hayat görüyorum.

Rojin'e ne olduğu, neler yaşadığı, bedeninin nasıl olur da 20 km ötede bulunabildiği bilinmiyor. Süreç hiçbir şekilde şeffaf yürütülüyor, dosyaya ve otopsi sonuçlarına gizlilik kararı getirildi. Arama çalışmaları asla yeterli değildi ve çok geç kalındı. Termal kamera bile günler sonra getirildi. İntihar şüphesi üzerinde durulduğu için sadece gölde aramalar yapıldı. Kaybolduğu köyde arama çalışmaları yapılmadı. Telefonu bile günler sonra açılıp incelemeye alındı. Sözde güvenlik önlemleri, kameralar ile çevrili olan kampüs bizler için bir mezarlığa dönüştürüldü. Ancak hiçbir şeyden korkmadan Rojin'e ne olduğunun, arkadaşımızın nasıl kaybettirildiğinin hesabını sormaya devam edeceğiz. Sesimiz katledilen, kaybettirilen tüm kadınlar için çıkacak. Bu eylem sayesinde tüm Yüzüncü Yıl Üniversitesi öğrencileri olarak birlikte hareket edersek neler başarabileceğimizi gördük. Olayın üstünü örtmeyeceklerini, intihar deyip unutturamayacaklarını, tüm üniversite yönetimine ve yurt yönetimine de göstermiş olduk ve ülkenin her bir yanı tüm kadınlar için güvenli olana dek mücadelemize devam edeceğiz!

Yüzüncü Yıl Üniversitesi öğrencisi
VAN

Fotoğraf: MA

Yere güçlü bastıkça tüm taşlar kuma dönüşecek

“Kadın, kadının yurdudur” sözü aslında birçok şeyi açıklıyor. Ülkemizde her gün yüzlerce kadın şiddet görüyor, öldürülüyor, sözlü veya fiziksel tacize uğruyor. Bunları yaşayan kadınların kimi şikayette bulunsa da birçoğu elinden bir şey gelmediği için, şikayet etse de koruma altına alınmayacağını düşündüğü için ve daha birçok sebepten ötürü sessiz kalıyor. Eskişehir Ekmek ve Gül Üniversitesi Kadın Toplu- luğunda tüm kadınlar için bir şeyler yapabilmek, onların sesi olmak adına çalışmalar yürütmek için çabalıyoruz. Topluluğumuz kadın çoğunluklu olsa da bizimle beraber çabalayan erkek arkadaşlarımız da aslında bu çabanın sadece kadınları ilgilendirmediğini, bu sorunun hepimizi ilgilendirdiğini gösteriyor.

Ekmek ve Gül ile tanışmamız maalesef üzücü bir olaya dayanıyor. Yakın zamanda meydana gelen İkbâl ve Ayşenur isimli kız kardeşlerimizin ölümlerinden sonra sesimizi duyurmak adına yapılan bir yürüyüşe katılmayı

amaçladık ama yürüyüşe geç kalmıştık. Etrafta ne yapabiliriz diye düşünerek yürürken Eskişehir Ekmek ve Gül Grubu'ndan birkaç arkadaşımıza denk geldik ve dergi çok ilgi çekici durduğu için bunun ne olduğunu sorduk, onlar da bize anlattılar. Ekmek ve Gül'ün amacı o kadar kalbimize dokundu, içinde olmamız gerektiğini hissettirdi ki dahil olmak istediğimizi söyledik. Buluşmak için plan yaptık. İlk buluşmamızdan çıktuktan sonra kendi

aramızda konuşurken sürekli gündem takibinde olmamıza rağmen aslında ülkedeki olayların sadece bir kısmını bildiğimizin farkına vardık. Yaptığımız toplantı sayesinde haberimiz olmayan birçok durumu öğrendik ve bunlarla ilgili ne yapabileceğimiz hakkında hep beraber konuştuk. Aslında tüm gerçekler yüzüne vurulunca insan afallıyor ama bu afallamadan sonra daha çok çabalama, bir şeyler için direnme isteği yükseliyor içinde.

YALNIZ OLMADIĞIMIZI FARK ETTİK

İlk toplantımızı bittikten sonra daha bilinçli olmanın ve bu yolda yalnız olmadığımızın farkına varmanın verdiği güven ve güç hissinin tarif edemeyiz. Ülkenin dört bir yanında bizim gibi bir şeyler için çabalayan insanların olduğunu bilmek, yeniden umutlarımızın yeşermeye başlaması için bir sebep oldu. Kadınların yıllardır birlik içinde sürdürdüğü Ekmek

ve Gül sadece bir topluluk değil, kadınlar için güvenle kendini anlatabilme şansı, yanına arkadaş ve yoluna yoldaş bulabildiği bir yer aslında. Bizimle olmak isteyen ama gerek ailesi gerek baskılardan dolayı katılamayan daha birçok kadın var ama biz onlar için de bu direnişi sürdüreceğiz. Yolun ne kadar taşlı veya engebeli olduğu önemli değil, biz o taşları ezerek yürümeye devam edeceğiz. Kadın hakları, ırkçılık, LGBTQ+ bireylerin hakları, çocukların korunması gibi daha birçok önemli konu üstünde durarak beraber bu sorunların üstesinden gelmeye çabalıyoruz ve çabalamaya devam edeceğiz. Bu çabamızı okullarımızda kurduğumuz kulüplerimiz ile de göstermeyi hedefliyoruz. Okul kulübümüz ve dergimizin birçok insana ilham olması ve güven vermesi, kendilerini yalnız hissetmemeleri için olabildiğince insana ulaşmasını hedefliyoruz. Biz birlik olduğunca, yere güçlü bastıkça tüm taşlar kuma dönüşür ayağımızın altında. Umarız bizim gibi daha birçok insan Ekmek ve Gül'ü keşfeder ve daha bilinçli bireyler olup birlikten doğan güçle neler yapılabileceğini görürler.

Berika Nur GÜNGÖR
ESKİŞEHİR

Fotoğraf: Ekmek ve Gül

Kampüste önlem yok, baskı var

DİCLE Üniversitesi konumu dolayısıyla bölgedeki gençlerin ilk tercihlerinden biri. Ancak öğrenciler pek çok sorunla karşı karşıya. Şehirde sadece iki kız yurdunun bulunması barınmayı oldukça zorlaştırıyor. Kampüste bu sene ulaşımı kolaylaştırmak yerine daha da zorlaştıran bir sisteme geçiş yapıldı. Ulaşım zaten başlı başına çok önemli bir sorun. Geçen sene bir arkadaşımızın yurda giderken tacize uğradığını düşünürsek bu konuda çözüm getirmelerini bekliyorduk. Okulun geçen sene kampüsteki taciz olaylarına karşı aldığı tek önlem ise güvenlik görevlileri. Güvenlik görevlisinin de alabileceği maksimum önlem kampüsten atmak. Ama tacizciler tabii ki daha sonra kampüse tekrar gelebiliyorlar.

Sınav dönemlerinde akşama kadar kütüphanede kalmak bir kadın için, özellikle Süleyman bin Halid yurdunda kalan kadınlar için güvenli değil. O saatlerde otobüs artık kalmamış oluyor ve yurda giden dolmuş sayısı da çok az. Yurda giriş saati kısıtlaması kız yurtlarında daha katı bir şekilde uygulanırken erkek yurdunda daha esnek. Yani bir kadının sınav döneminde merkezi kütüphanede kalırken al-

Fotoğraf: DHA

Kampüsün içinde kalan arkadaşlarımla en büyük şikayeti sabah ve akşam saatlerinde yabancı insanların onları taciz etmesi.

dığı riskler, hem ulaşım sıkıntısı hem de yurttan tutanak verilmesi olurken erkek bir öğrencinin ise tek sıkıntısı sınavı oluyor.

Cezasızlığın şiddetini önünü açması kadın yurtlarının çevresini ve kampüsünü güvenli hale getiriyor. Yurtların çevresinde dolanıp kadınları sürekli taciz edenler, yurdun önünde tüm ak-

şam arabasını park edip kadınları izleyenler... Burada istisnalardan bahsetmiyorum, onlarca arabanın bunu yapmasından bahsediyorum.

Kampüsün içinde kalan arkadaşlarımla en büyük şikayeti sabah ve akşam saatlerinde yabancı insanların onları taciz etmesi. Bunun için güvenliğe ya da kampüsteki polise baş-

vurduğumuzda güvenlik eğer ki yakalayabilirse uyarıda bulunuyor. Fakat en geç bir saat sonra tekrar aynı şeyleri yapıyorlar. Çünkü kampüse herkes rahatlıkla girebiliyor. Polislerin bu konuya dönük bir korumasına hiç rastlamadım, onların kampüsteki amacını da kimse doğru düzgün anlamadı. Eğer ki amaçları öğrencileri korumaksa bunda başarılı olduklarını düşünmüyorum.

Rojin'in kaybolmasından sonra ailelerimiz daha endişeli ve bunda haklılar. Rojin'in başına gelen olayın benzerinin buradaki yurttan kalan bizlerin de başına gelmemesi için hiçbir neden yok. Öncelikle yurtların çevresinin korunması için bazı değişiklikler yapılabilir, örneğin taciz suçuna karışanlar cezalandırılabilir.

Biz kadınlar için en önemli olan haklarımızı bilip mücadele etmemiz gerektiği. Bu mücadelenin yeri değişebilir. Yeri gelir aile içinde olur, yeri gelir iktidara karşı olur. Değişmeyecek olan mücadelenin kazandıracağı gerçeği.

Dilara AYDIN
Dicle Üniversitesi öğrencisi /DİYARBAKIR

SERMAYEYE SERVET, KADINLARA SEFALET BÜTÇESİ

Mecelis'te 2025 yılı bütçesi tartışılmaya başlandı, önerilen bütçe 16 trilyon 34 milyar 404 milyon 907 bin lira. Özetle; bütçe, eğitim, güvenlik, sağlık gibi en temel kamusal haklara erişmekte güçlük çeken işçi ve emekçi kadınlar açısından daha fazla sefalet anlamına gelirken onların emeğini sömürerek kendisini var eden sermaye için servet vad ediyor.

KADIN VE ÇOCUK SAĞLIĞI İÇİN BÜTÇE!

VARSAYALIM ki gebesiniz. Gebelik süreciniz ve sizin sağlık durumunuz Aile Sağlığı Merkezinde takip ediliyor. Bu sağlık merkezinde bir ebe olup olmaması, ASM'yi çalıştıran aile hekimlerinin inisiyatifine kalmış. Devlet hastanesinde "5 dakikalık" randevularla bebeğin ve sizin sağlık durumunuza dair isabetli tespitlerde bulunması oldukça güç. Bunun yanı sıra devlet tarafından sağlanan psikolojik bir yardımdan da faydalanamıyorsunuz. ASM, siz gitmedikçe durumunuzu takip edemiyor, zaten oldukça

fazla sayıda yurttaşta çok az sayıda sağlık personeli hizmet veriyor, bebeği görebilmeniz için gereken bir ultrason cihazı dahi ASM'de bulunmuyor. Gebelik sürecinde bebeğin sağlıklı gelişimi için gerekli olan vitaminleri de devlet karşılamıyor.

Bu ve bunun gibi tüm örneklerle birlikte 2025 bütçe sağlık hizmetleri için ayrılan pay merkezi bütçenin 1 trilyon 106 milyar lira. SGK'dan yapılacak sağlık harcamalarıyla toplam 2 trilyon 435 milyar lira.

Her ne kadar iktidar bu paraları büyük paralar olarak anlatsa da 2025'te tedavi edici sağlık hizmeti için ayrılan pay toplam bütçenin sadece yüzde 5'i, koruyucu sağlık hizmetleri için ise bu oran yüzde bire

düşüyor.

HPV aşısının ücretsiz olacağına dair sözler saman altı edilmiş, özelleştirmelerin durdurulması için adım atılması gereken halkın ürettiği kaynaklar "kira" usulü çalışan şehir hastanelerine ve özel hastanelere ayrılıyor. Kadınların sağlıklı bir yaşam sürdürebilmelerini sağlayabilecek kamusal bir sağlık hizmetinden devlet adım adım elini çekiyor. Bunun sonuçları yenidoğan çetesinde olduğu gibi bebek ölümleri, ortadan kaybolmuş hastalıkların yeniden pırtlaması olarak ortaya çıkarken bütçe bu sorunları çözecek şekilde oluşturulmuyor.

Fotoğraf: DHA

KAYNAĞI BİR ÖĞÜN ÜCRETSİZ, SAĞLIKLI YEMEĞE AYIRIN!

HER 3 çocuktan 1'inin okula aç gittiği Türkiye'de okullarda bir öğün ücretsiz yemek verilsin talebi hâlâ güncelliğini koruyor. Çocukların eğitim hakkına erişimi temizlik, güvenlik ve beslenme sorunları arttıkça daha çok engelleniyor. Eğitim Bakanı Yusuf Tekin ise çocukların her birine yemek verilmesini doğru bulmadığını söylüyor ve "Şimdi çocuklarımızın yeme alışkanlıkları buna uygun değil" diyor. Ancak bunu duyan ka-

dınlar "Siz bir dağıttın da bakalım yiyorlar mı yemiyorlar mı" diyerek tepki gösteriyor. Tuzluca'yı Kadınları Dayanışma Derneğinin MEB'e çocuklara bir öğün ücretsiz, sağlıklı yemek vermesi için açtığı davada mahkeme "Kaynak yok, MEB elindeki kaynağı nasıl kullanacağı takdirine sahip" diyor, istinaf mahkemesi de bunu onaylıyor. Ancak MEB Maarif Vakfına son 5 sene 6.6 milyar lira para akıtıyor.

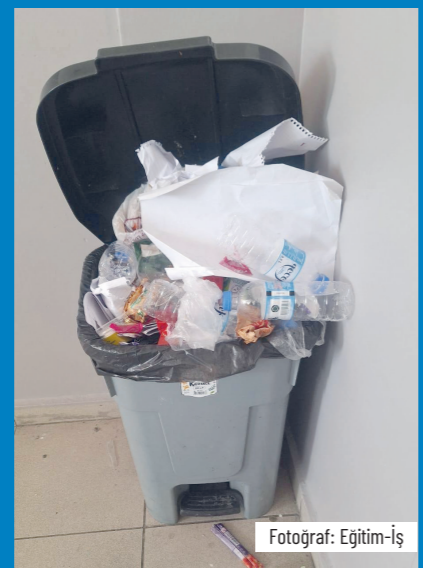
Görsel: Canva Pro Kolaj

TEMİZ VE GÜVENLİ OKULLAR HER ÇOCUĞUN HAKKI

OKULLAR açıldığından beri temizlik, güvenlik ve beslenme sorunları devam ediyor. Özellikle işçi ve emekçilerin yaşadıkları mahallelerde okullar veli kadınlara temizletiliyor, okullardaki güvenlik açıkları çocukların yabancı kişiler tarafından istismar edilmesiyle sonuçlanıyor. Liselerde öğrenciler ders işleyeceği yerde okul bahçelerini, tuvaletleri temizliyor. Okullarda sınırlı sayıda istihdam edilen kadınlar da İşgücü Uyum Programı kapsamında asgari ücretin yarısından daha az

çalıştırılıyor.

Kadınlar okul başladığından beri temizlik ve güvenlik personelleri alınması için okul müdürlüklerine talepte bulunuyor, yer yer eylem yaparak kazanımlar elde ediyor. 2024'te MEB'in genel bütçe içindeki payı yüzde 13.6'yken 2025'te bu oran 10'u dahi bulmuyor. Okul yapımı, okullara temizlik ve güvenlik personeli alınması, gerekli temizlik ve kırtasiye gereçlerinin sağlanması için MEB 1 trilyon 435 milyar liralık bütçesinden yalnızca 291 milyar ayırıyor.

Fotoğraf: Eğitim-İş

Devlet işçiden de çocuktan da tasarruf yapıyor

FATİH Mahallesi'nde bir ortaokulda temizlik personeli olarak çalışıyorum. 9 yaşında ikiz çocuklarım var. Çocuklarımla okuduğu okulda çalışıyorum. Geçen sene de aynı okulda çalışıyordum. Hem çocuklarımla gözümün önünde olması hem de ek bir kazanç sağlaması açısından tercih edilebilir bir iş bu ama normal şartlarda çalışılacak gibi değil. Çok uzun saatler çalışıyoruz ve sigortamız yok. İlk başladığımda günlük ücretimiz 566 liraydı. Herkes sesini çıkardığında

günlük ücreti 666 liraya çıkardılar. Ama bu bile çok az. Bu iş için bizden bir de diploma istiyorlar. Geçen gün arkadaşlarım sordular ne olarak çalışmaya başladığımı. Ben de onlara "Kimya öğretmeni olarak başladım" dedim. Sonuçta bizim işimiz de sitrik asitle. Çalıştığımız maddeler oldukça zararlı. Ben çok titiz biriyim. Okulda da çok fazla çamaşır suyu kullanıyorum. Bu bana da zarar veriyor ama ona rağmen sigortam bile yok. Geçtiğimiz günlerde

okul müdürü ile konuşuyordum, "Sizi kendi rızamla sigortasız çalıştırsam devlet bana ceza verir ama kendisi çalıştırıyor" diyor. Devlet tasarrufunu hep alt kademedeki yapıyor. Bizim okulda personel yeterli ama bazı okullarda temizliğin hâlâ bir problem olduğunu duyuyorum. Mevzu bizim çocuklarımızın temizliği, sağlıklı olunca tasarruf yapıyorlar.

Temizlik personeli bir kadın Sincan/ANKARA

KADINA REVA GÖRÜLEN YILLIK 140 LİRA!

AİLE ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının bütçesinde kadının güçlendirilmesi için ayrılan para 5 milyar 941 milyon 139 bin lira. Ailenin korunması ve güçlendirilmesi için ise 16 milyar 666 milyon 881 bin lira ayrılıyor. 8 başlıktan oluşan bütçede kadının güçlendirilmesi 7'nci sırada yer alıyor, bütçeden kadın başına yıllık 139,3 lira düşüyor.

Kadınların şiddete karşı korunmasında önemli bir rolü olan sığınma evlerinin sayısı 2018 yılında 110 iken 2024 yılı itibarıyla yalnızca 112. 2018'de 79 olan Şiddetli Önleme ve İzleme Merkezi (ŞÖNİM) sayısı ise 2024'te 82. Yani son 6 sene sadece iki sığınma evi ve 3 ŞÖNİM açıldı, Çocuk İzlem Merkezlerinin (ÇİM) sayısı ise yalnızca 67.

Kadınların istihdama katılabilmesi açısından önemli ve sınırlı sayıda olan kamu kreşleri ise "tasarruf tedbirleriyle" kapatılma ve özelleştirme tehlikesi altında. Çocuk bakımı kadınların üzeri-

ne yıkılırken ucuz emeğinden faydalanmak isteyenlerin de ceplerini hoş tutmak için "esnek çalışma" kadınlara dayatılmaya devam ediyor.

Kadınların şiddete karşı korunması ve güçlenmesi için ŞÖNİM, sığınma evi, ÇİM'ler, kamu kreşlerine kaynak ayrılmazken Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının bütçesinden Diyanete "4-6 yaş Kur'an kursu desteği" için 2023'ten 2024 mayıs ayına kadar 75 milyon 619 bin lira para aktarılıyor.

ŞİDDETEN KORUNMAK İÇİN BÜTÇE!

Hilal KILIÇ Mamak-Ankara

KADINI güçlendirmeye dönük danışma ve destek merkezleri, kadını koruyan ve şiddeti önlemeye yönelik yasalar, sözleşmeler olmadığı sürece kadınlar şiddet dolu bir yaşamın içinde hapis kalmaya devam ediyor. Örneğin, 6 milyon nüfuslu Ankara'da bir Ankara Büyükşehir Belediyesine ait olmak üzere sadece 4 kadın sığınma evi bulunuyor. Bu sığınma evlerinin güvenliği, ulaşılabilirliği ise soru işareti.

'KEŞKE OLSA' DEMEK YETMEZ

Mamak, Ankara'da kadına yönelik şiddetin, kadın cinayetlerinin en yoğun yaşandığı bölgelerden biri. 3 ayda en az 2 kadının öldürüldüğü, bir kadının boşandığı erkek tarafından ağır yaralandığı bir ilçe. Tüm bunlara rağmen Mamak'ta 2015 yılında kira sözleşmesi bahane edilerek var olan tek kadın sığınma evi de kapatılmıştı. Kadın derneklerinin imza kampanyalarına, belediye başvurularına rağmen sığınma evi yeniden açılmadı. İktidarın büt-

Fotoğraf: Ekmek ve Gül

çede pay vermektan imtina ettiği gibi belediyelerde de kadınların sığınma evi talebinin önüne bütçe yetersizliği, ödenek azlığı gibi bahaneler çıkarılıyor.

İlk elden, kapatılan kadın sığınma evinin açılmasını konuşuyor olabiliriz ama aslında her ilçede, her mahallede kadınların hızlıca ulaşabilecekleri, güvenli sığınma evleri olmalı. Şiddetten korunmak, güçlenmek, kadınların en temel insani hakkı olan yaşam hakkının gaspına engel olmak ne iktidarın bütçelerinde geçen yıllık 139,3 lira ile ne de belediyelerin "Biz de çok isteriz, keşke olsa" sözlerinin samimiyetsizliği ile mümkün olmaz.

Kadınların öfkelerini susturmak mümkün mü?

Meryem KOÇER
Şirvan IŞIK
Çorlu-Tekirdağ

Narin'in öldürüldüğü, 2 yaşındaki Sıla bebeğin cinsel istismara uğradığı, İstanbul'da Ayşenur ve İktal'in katledildiği haberleriyle günlerce sarsıldık. Ayşenur ve İktal'in ölüm haberini aldığımız gün bir öğün ücretsiz yemek hakkı üzerine kadınlarla bir araya gelip bir toplantı yapacaktık. O gün gündem, dönüp dolaşıp kadınların katledilmesine, yaşamımızın güvensiz olmasına geliyordu. Bu sırada ve ilerleyen günlerde de kadınların, öğrencilerin ve özellikle liseli gençlerin kadın cinayetlerine ve şiddete karşı öfkeleri sokaklara dökülüyordu. Çorlu'da da kadınlar öfkelerini sokağa taşıdı.

GENÇ KADINLAR KENDİ KÜRSÜSÜNÜ KURDU

Sıla bebeğin hayatını kaybettiği haberini aldığımız gün, şiddet sarmalına karşı hayatlarımızı koruyabilmek için mücadeleyi nasıl örebiliriz diye konuşmak için bir araya gelmeye karar verdik. Buluşma noktasına giderken bir duvarda İktal ve Ayşenur'un fotoğrafının olduğu bir eylem çağrısı gördük. İki gün sonrası için yapılmış bu çağrının kim tarafından yapıldığı belli değildi. Sosyal medya üzerinden yaptığımız küçük bir araştırma, bu eylemin bir grup genç kadın tarafından yapıldığını gösterdi. Onlara ulaştık; Çorlu Ekmek ve Gül Grubu olarak

destek vereceğimizi söyledik. Eylem günü geldiğinde gençlerin katılımı ve özellikle liseli gençlerin öfkeleri yadsınamayacak bir biçimde görünüyordu. Gençler hem öfkeli, kararlı ve isyankar hem de ilk defa sokağa çıkmanın ürkekliğini yaşıyorlardı. Konuşma yapmak için eline mikrofonu alan her genç kadın katledilen kadınların yerine koyuyordu kendini. Sokaklarda rahatça dolaşamadıklarını, her an "Başıma bir şey mi gelecek?" korkusunu yaşadıklarını anlatıyorlardı.

Şiddeti kanlı canlı yanı başlarında hissedilen gençlerin kurduğu bu kendiliğinden kürsüde "adalet isteği" en belirgin talepti. Erkek şiddetinin sıradanlaştığı ve kimi, ne şekilde bulacağından endişe duyan gençler isyan üzerinden sözlerini kuruyordu.

Çorlu Ekmek ve Gül Grubundan kadınlar olarak bizler de eyleme katılırken yaşamlarımızı koruyabilmek ve eşit bir yaşam sürmek için 25 Kasım Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Günü'ne dair yapacağımız eyleme çağrı yaptık. Çağrımız büyük bir karşılık buldu. Genç kadınlar kendi aralarında da 24 Kasım'da yapacağımız eyleme katılma yönünde konuştu ve çağrı yaptılar.

AKP'Lİ BAŞKAN ADAYI: 'KADINLAR USTURUPLU OLACAK'

Bahsettiğimiz bu eylemden yaklaşık 10 gün sonrasına başka bir eylem daha vardı Çorlu'da.

Bu, çağrısı imzalı olmasa da Yeniden Refah Partisinin örgütlediği bir eylemdi. Eyleme katılanlar arasında ilk eyleme katılan genç kadınlar da vardı.

Eylemde bir süre her şey rutin ilerledi. Kadınların

Fotoğraf: Ekmek ve Gül

katledilmesine ses çıkarmak üzere organize edilmesi beklenen bu eylemde alışılmadık olan ise eyleme gelen AKP'nin eski Çorlu Belediye Başkan adayı olan Hakan Sunal'ın genç kadınların yanına gelerek "yürüyüşü politikleştirmemeleri", "Kadın cinayetleri politiktir" sloganı atmamaları" yönündeki nasihatleri (!) idi. Sunal, "Bu hükümetten önce kadın cinayetleri daha fazlaydı, biz azalttık. Kadınlar sokakta rahatça mini etek giymiyorsa yıllar önce başörtüsü için eylem yapan kadınlara destek vermedikleri için" diyordu. Bununla da kalmayarak "Bazı kadınlar da biraz usturuplu olacak, nasıl giymeleri gerektiğini bilecekler" diyerek kadın cinayetlerinin ve şiddetin münferit olmadığını, bunu üreten fikrin savunuculuğu ile bir kez daha kanıtliyordu. Üstelik bunu yaşamları için endişelenen kadınlara söylüyordu.

Yürüyüş başladığında Yeniden Refah Partili bir kadın, "Korkuyoruz güvende değiliz, sokağa çıkamıyoruz, adalet istiyoruz" dedi. "Kadın cinayetleri politiktir", "6284 ü uygulama" sloganlarını ise söylemedi ve İstanbul Sözleşmesi'ne dair de tek kelime dahi yoktu. Erkek egemenliği ve iktidarın siyasetini iliklerimize kadar hissettiğimiz bu eylemde kıymetli olan ise tüm bu tabloya rağmen sözünü söylemekten geri durmayan kadınlardı.

Örneğin eylemde, hastanede çalıştığımı söyleyen bir kadın sabah 7'de iş başı yaptığı için karanlıkta sokağa çıkmak zorunda kaldığını ve korkarak işe gittiğini anlatarak, kadınlar ölünce; şiddete, tacize uğrayınca mı yetkililerin harekete geçeceğini sorarak tepkisini dile getirdi. Kadının bu sözlerine gülerken karşılık veren bazı gazeteciler oldu. Bu da yet-

medi, eylemi organize ettiğini düşündüğümüz bir kadın, tepki koyan kadının yanına giderek onu susturmak istedi. Bununla da yetinmedi. Kadınların çalışmamasını, "evde kalıp daha iyi çocuklar yetiştirmesini" savundu. Hal böyle olunca eyleme katılan yaklaşık 15-20 kadar genç kadın oradan üzgün bir şekilde ayrıldı. Afişlerden gören, yolda görüp katılan kadınlar açısından da tepki çeken bir eylem oldu.

KADINLARIN ÖRGÜTLÜLÜĞE İHTİYACI VAR

Her iki eylemde de şiddete karşı yaşamlarından endişe duyan kadınlar, kendilerini can havli ile sokağa atmışlardı. Kendi yaşamlarını korumanın yanında, çürümüş bir düzen de görüyorlardı ve itiraz ediyorlardı. Her iki eylemde de yönetenlerin susturmak istediği bir ses vardı: "Bize akıl vermeyin, ne yaşadığımızı biliyoruz" diyen bir ses. Ancak bu iki eylemi birbirinden ayıran önemli bir nokta var. İlk eylemde sokağa çıkan gençler sözlerini özgürce söylerken ikinci eylem iktidarın siyasetinin tahakkümü altına girmişti. Ancak iki eylemin bize gösterdiği şey, örgütlü ve kadınların sözünü söylediği bir alan ihtiyacıydı. Kadınların iktidarın zihniyetinin herhangi bir müdahalesine yer bırakmadan sözlerini söyleyecekleri bir kürsüye ihtiyacı var. Bunu da ancak şiddetin neden politik olduğunu, yaşamlarımızı yan yana durarak koruyabileceğimizi, eşitlik hakkımızı, hayatlarımızın her alanında kız kardeşlik dayanışması ile nasıl güçleneceğimizi konuşarak kurabiliriz.

Çöl Çiçeği: Somali'den İngiltere'ye göçmen bir kadın

ilke IŞIK

Film çölde küçük bir kızın görüntüleriyle açılıyor. Çölde ilgilendiği sürüde yeni doğan bir yavruyu mutlulukla kucağına alan ve karısından gelen kardeşlerine yavruyu sevinçle gösteren bir kız çocuğu görüyoruz. Göçebe yaşayan ailesini izliyoruz sonra. Zorlu hayat koşullarına karşın eğlenmeye, bir kuru ekmekten ibaret öğünle karın doyurmaya çalışan çocukları izliyoruz. Sonra film birden yıllar sonrasına Londra'daki genç Somalili bir kadını gösteriyor.

Çöl Çiçeği filminden söz ediyorum. Waris Dirie'nin kendi hayat öyküsünü yazdığı aynı isimli kitaptan uyarlanmış 2009 yapımı bir film. Çokça ipucuna ve filme dair bilgilere yer vermek durumunda olacağım filmi anlatırken ama aksi çok mümkün değil.

Çünkü Waris Dirie hâlâ Afrika'daki kadın sünnetine karşı mücadele eden bir kadın. İzlediğimiz de kendi hikayesi. Üç yaşında maruz kaldığı kadın sünnetini hayatını değiştiren gün olarak anlatan, döneminin ünlü modellerinden biri olmasına rağmen göçmen bir kadının çöllerden podyumlara uzanan "başarı" öyküsü üzerinden hayatını var etmek yerine kadın sünnetinin engellenmesi için hâlâ mücadelesini sürdüren bir kadının öyküsü.

Filmin de önce bu şekilde gideceğini hızlıca düşünebiliyor insan. Çölden bin bir zorlukla İngiltere'ye giden, tek başına kendini yeniden var eden ve çok başarılı olmuş bir kadın. Şansı da yaver gidip ünlü bir fotoğrafçı tarafından keşfedildiğinde başarının kapıları açılıyor. Ama öyle ilerlemiyor film.

Göçmen bir kadının yaşadıklarını izliyoruz bir yandan. Çok küçük yaşta yaşlı bir adamın dördüncü karısı olmak üzere para karşılığı evlendirildiğinde, bir gece annesinin göz yummasıyla çöldeki çadır-

Çöl Çiçeği filminden söz ediyorum. Waris Dirie'nin kendi hayat öyküsünü yazdığı aynı isimli kitaptan uyarlanmış 2009 yapımı bir film.

dan kaçıyor Waris. Büyük zorluklarla çölü geçip başkente anneannesinin yanına gidiyor. Anneannesini ilk kez gördüğünü anlıyoruz sonra; annesi, babası ile ailesine rağmen evlendiği için. Babası onu gelip almasını diye Londra'ya eşi büyükelçi olan teyzesinin yanına temizlikçi olarak gönderiliyor.

Böylece elçilik binasında yıllarca hizmetçilik yapan, binadan bile çıkmayan Waris'i izliyoruz filmin geriye gidişlerinde. Somali'de iktidar değiştiğinde birden boşaltılan büyükelçilik binasından tek başına çıkan Waris'in bir göçmen kadın olarak yaşamını izliyoruz.

Genç bir kadının kız kardeşliği ile hayata tutunan, iş bulan, kalacak bir yere sahip olan Waris, göçmen bir kadın olarak itilip kakıldığı İngiltere'de, yaşamış olduğu kadın sünnetinin bir şiddet olduğunu da bu arkadaşı sayesinde anlıyor ve tüm kadınların başına gelmeyen bir şey olduğunu acı bir şekilde fark ediyor.

Çalışma izni için evlenmek zorunda kaldığı erkeğin, göçmen bürosu kontrollerini gerekçe göstererek onu kendisiyle aynı evde yaşamaya zorlayıp, şiddete maruz bırakması göçün nasıl bir şey olduğu-

nu gösteriyor hepimize.

Kadın sünneti hâlâ Afrika'nın birçok yerinde uygulanan ciddi bir saldırı. Pek çok kız çocuğu bu nedenlerle hayatını kaybederken birçoğu hayatın ilerleyen dönemlerinde sağlık sorunları yaşamaya devam ediyor.

Waris hastaneye gidip bu nedenle ameliyat olmak zorunda kaldığında bunu açıkça görüyoruz. Hastanede Somalili çevirmenin çeviri yapmak yerine Waris'i İngiliz bir doktorun önünde olduğu için azarlaması, zorunlu olan ameliyatı olmasında tehditvari konuşmalar sergilemesi de önemli bir an. Afrika'nın kadın sünneti geleneği İngiltere'de yaşayan Somalili kadınlar için devam ediyor ve çevirmen Waris'i bununla yaşamaması gerektiğine ikna etmeye çalışıyor.

WARIS'İN SEÇİMİ MÜCADELEDEN YANA

Waris'in annesi, anneanesi en azından engel olmayarak yeni bir hayat kurmasını sağlayan figürler olarak filmde yer alırken modellik yapmaya başladıktan sonra ajansın sahibi kadını da görüyoruz. Waris'i yaptığı büyük bir yatırım olarak

görüp onun üzerinden kazanacağı paraları planlayan kadın, Waris'in modelligi bırakıp girdiği mücadeleyi de aşağılayıp Afrikalı olmasını küçümseyerek yaklaşıyor meseleye. Mücadeleyi herkes alkışlamıyor yani gerçek hayatta da olduğu gibi.

Milyonlarca kız çocuğunun yaşadığı bu şiddeti engellemek için mücadeleye devam eden Waris'i, filmin finalinde sokakta kalmış bir göçmen kadinken onunla kaldığı tek göz odayı paylaşan Marliyn'le görürüz.

Şansı yaver gittiği için sınıfları birer birer atlamış ve bambaşka bir hayat yaşamaya olanakları önüne serilmiş bir kadının bu hayatı değil, mücadeleyi seçmesini izliyoruz. Hem mücadeleyi hem de ona yol arkadaşlığı yapmış kız kardeşini seçiyor.

Hiçbirimizin azade olmadığı şiddete karşı ettiğimiz mücadele gibi tıpkı. Kız kardeşlerimize tutunarak yaşayan, kadın dayanışması ile ayakta duran kadınlar olarak nasıl da bildiğimiz bir dünyayı anlatıyor bir yandan diye düşündürdü film. Kız kardeşlerimiz kadın cinayetleri ile aramızdan alındıkça "Birbirimize emanetiz" diye kol kola girip dayanışmamızı haykırdığımız gibi.

Sağlıklı gebeler ve bebekler için kamusal sağlık şart!

**Uzman bir ebe
İstanbul**

Geçtiğimiz günlerde Sağlık Bakanlığının “Doğal Olan Normal Doğum” şiarıyla yeni bir skandala imza attığı Normal Doğum Eylem Planı’nın tanıtımına hepimiz tanık olduk. “Doğal olanı savunmak” adı altında düzenlenen eylem planı kapsamında artan sezaryen oranlarına dikkat çekerek sezaryen yoluyla doğum yapan tüm kadınlara kendilerini eksik hissettirmekten, çocuklarının gelecekteki sağlıklarını tehlikeye attıklarını iddia ederek suçluluk bindirmekten geri kalmadılar. Baktığımızda Dünya Sağlık Örgütü’nün “Hiçbir bölgede, sezaryen oranının yüzde 10-15’lerin üzerinde olmasını haklı çıkaracak bir gerekçe bulunmamaktadır” uyarısına karşın sezaryen doğum oranları 2022 Sağlık İstatistikleri Yıllığı’na göre yüzde 62,8’e kadar yükselmiştir. Daha enteresanı bu oran içinde sezaryen doğumların yüzde 78,1’i özel hastanelerde gerçekleşiyor.

Devlet hastanelerinde kadının ısrarlı isteğine rağmen doğum şeklinin tercihe bırakılmadığını ve hekimin doğum şeklini belirlemede neredeyse tek otorite olduğunu biliyoruz. Bu noktada devlet hastanelerinde anne-bebek sağlığı göz önünde bulundurularak, belki de denetimler ve maliyet odaklı düşünülerek (hem personel açısından hem de kullanılan malzemeler açısından vajinal doğumun mali yükü sezaryen doğumlara göre daha düşüktür) şartlar ne olursa olsun vajinal doğumun ısrarla desteklendiği ve uygulandığı bir politika güdülmekte.

VAJİNAL DOĞUM DAHA AZ TERCİH EDİLİYOR

Bildiğiniz üzere iki yolla doğum yapabiliyoruz. Bunlardan biri vajinal yol, herkesçe “normal” kabul edilen. Diğeri ise cerrahi bir işlem olan sezaryen. Evet literatürde de vajinal doğum ve sezaryen doğumu karşılaştırdığımızda vajinal yolun birçok faydası var; bağlanmayı güçlendirmek, doğum sonrası iyileşmenin daha hızlı olması, doğum sonrası emzirmenin daha hızlı başlatılması, bebeklerin daha az yoğun bakım ünitelerine yatması ve daha nicesi. E peki, sezaryen yoluyla doğan bebeklerde bağlanma olmayacak mı? Onlar emzirilmeyecek mi? Onlar daha geç beslendikleri için bunun sonuçlarını ölene dek üzerlerinde mi taşıyacaklar? Hayır. Ama tüm bu sağlık parametrelerini iyileştirmesi, doğum ve doğum sonrası sürecin daha ko-

Denetlenebilir, ücretsiz, sağlık çalışanlarının haklarının verildiği, her hastanın aynı muameleyi göreceğinin garantisinin verildiği, devlet tarafından sağlanacak bir sağlık hizmeti çözüm olabilir.’

Fotoğraf: DHA

lay yönetilmesi açısından vajinal doğum ilk düşünülen doğum şekli oluyor.

Peki, madem vajinal doğum bu kadar faydalı, kadınlar neden sezaryenle doğurmayı tercih ediyor? Kadınlar gebelik, doğum ve doğum sonrası dönemde kendi bedenlerinde olan tüm bu değişiklik süreçlerine ne kadar hakimler? Sağlık personelleri bu süreçte ne kadar destek oluyor kadınlara? Bu doğrultuda Sağlık Bakanlığı 2018 yılında bir “Gebe Okulu” projesi başlattı. Proje kapsamında devlet hastanelerinde kadınlara gebelik ve doğum süreçlerine dair eğitimler verilmekte. Görünen o ki gebe okulları da sezaryen oranlarını düşürmeye yetmiyor. Bu devlet hastanelerinde ne oluyor da kadınlar doğurmak gibi en temel hizmeti bile özel hastaneden almayı tercih ediyorlar? İlk başta tabii randevu bulamıyorlar. Buldukları randevularda, doktorlarıyla görüşebildikleri “5 dakikada” dertlerini anlatamıyorlar. Doktorların kadınların sorunlarını saptayabilmesi ise bu süre zarfında adeta bir mucize.

SAĞLIKTA TÜCCAR KAFASI

Sadece doktorlar mı? Ebelerden ve hemşirelerden alması gerektiği bakıma ne oldu? Birinci basamakta ev ziyaretlerinin önü kapatıldı. Aile Sağlığı Merkezi adı altında ebe ve hemşireler “aile sağlık elemanı” oldular. Performans esaslı bu sistemde bakım ikinci plana atıldı. Her şey bir rakam haline

geldi ve yüzeyselleşti. Olan yine hastalara, kadınlara, bebeklere oldu. Bakım arayışında olan bu insanlar da soluğu evlerine yakın, devlet hastanelerine göre nispeten daha ulaşılabilir buldukları, ekonomik durumlarına göre istedikleri bakımı satın alabildikleri özel hastanelerde aldılar. Sonuç olarak sağlık hizmeti, odağı “sağlık” olmaktan çıkan, kurumların rahat para kazanabildikleri ve hastaları kolaylıkla sömürebildikleri bir sektör haline geldi.

Hangi yolla daha çok para kazanılabildi? Daha çok cerrahi girişim yaparak. Tabii ki bunu tüm sezaryen tercihlerine atfetmek doğru değil. Kadını dinlemeyen; korkularına, ihtiyaçlarına cevap veremeyen sistemde kadınlar ilk tercihlerini özel hastaneden yana kullanacaktır elbette. Özel kurumlarda da bu denetimsizlik içinde her bölümde olduğu gibi kadın doğumda da “çeteleşme”, beklenilebilir bir sonuç.

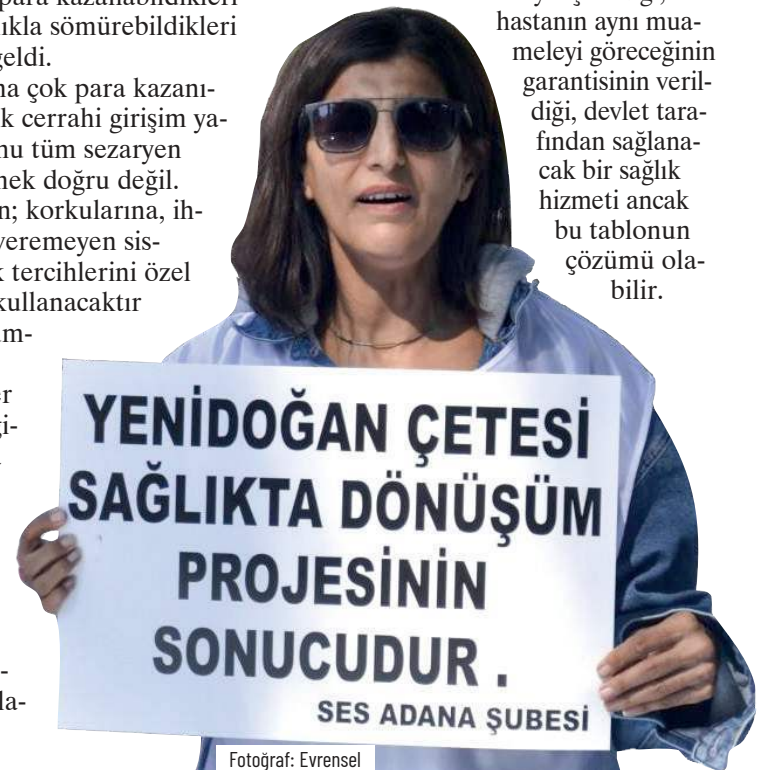
“Doğal” doğum konusunu henüz sindirememişken bir özelleştirme faciası karşıladı bizleri: Yenidoğan Çetesi. Sağlık

Bakanlığının devlet hastanelerinde her bir malzemenin hesabını sorduğu bu sistemde yenidoğanlara yönelik bu kıyımın kolayca gerçekleşebilmesi ve bu kadar uzun süre devam edebilmesi akıl alır gibi değil. TÜİK’in 2024’te yayınladığı Ölüm ve Ölüm Nedeni İstatistikleri verilerine göre 2022 yılında binde 9,2 olan bebek ölüm hızı 2023 yılında binde 10,0 oldu. Bebek ölümlerindeki artışın nedenlerinden biri de sağlık hizmetlerinin özelleştirilmesidir.

BÜTÜNCÜL SAĞLIK POLİTİKASI ŞART

Türkiye’nin çeşitli bölgelerinde sağlık hizmetlerine erişimdeki eşitsizlikler, bebek ölüm oranlarının bölgelere göre değişiklik göstermesine neden olmaktadır. Özellikle doğu bölgelerinde yetersiz altyapı, sağlık hizmetlerinin ulaşılabilir olmaması ve bölgesel sosyoekonomik farklar, bebek ölümlerinde önemli rol oynamaktadır. Ancak bu durum yalnızca bölgesel eşitsizliğin değil, aynı zamanda devletin sağlık politikalarının da bir yansımasıdır. Sağlık sisteminin özelleştirilmesiyle, özellikle dezavantajlı bölgelerde yaşayan aileler nitelikli sağlık hizmetine ulaşmakta zorlanmakta, böylece bebek ölümleri artmaktadır. Bu yüzden sağlık hizmetinin temel bir hak olduğu göz önünde bulundurulmalı ve bu hizmetlerin sermaye odaklı değil, eşit ve ücretsiz olarak tüm topluma sağlanması için politika değişiklikleri yapılmalıdır. Denetlenebilir, ücretsiz, sağlık çalışanlarının haklarının verildiği, çalışma saatlerinin iyileştirildiği, her

hastanın aynı muameleyi göreceğinin garantisinin verildiği, devlet tarafından sağlanacak bir sağlık hizmeti ancak bu tablonun çözümü olabilir.

Fotoğraf: Evrensel

SAĞLIKTA DÖNÜŞÜM
YIKIMINA SON!

İSTANBUL
TABIP ODASI

Fotoğraf: Ekmek ve Gül

Aradığınız sağlığa ulaşamadı

Selin KURŞUN
Ankara

Bu yıl 25 Kasım'ı kadınların her geçen yıla göre artan bir ivmeyle daha geleceksiz, güvensiz hissettikleri bir ülkede karşılıyoruz. Kadınların şiddete uğradığı alanlardan birinin de sağlık alanı olduğunu

çarpıcı olaylarla görmüş olduk.

Uzun zamandır sağlık sistemine erişebilmek gittikçe zorlaşıyor, bu da kadınların sağlık sorunlarını ötelemesine sebep oluyor. Kadınlar kurtaj olmak istediğinde doktorların inisiyatifine kalan tavırlara maruz kalıyor, kanserden korunmak için aşı vurulamıyor, korunma yöntemlerine erişmek çok büyük maliyet olduğu için göz ardı ediliyor. Bir çocu-

ğu dünyaya getirmenin maddi ve manevi yükünü sırtlanmak zorunda kaldıklarında ise devlet, kadının ve çocuğun sağlığını takip edip izlemiyor. Kadınların kendi sağlıkları ve çocuklarının sağlığı kendi sorumluluklarına bırakılmış durumda. Oysa bunun için gerekli maddi koşullar da yok, ne yapılması gerektiğine dair gerekli bilinçlendirme çalışmaları da. Sağlık sistemine erişimin gittikçe zorlaştığı bir durumun kendisi kadınların üzerindeki bu sorumluluğu daha da büyütüyor.

ZİNCİRLERDEN BİRİNİN KOPUŞU: YENİDOĞAN ÇETESİ

Son günlerde gündemimizde olan yenidoğan çetesi bizim için salt bir olay değil, bizim karşımızda olduğunu bildiğimiz bir sistemin zincirlerinden birinin kopuşu aslında. Kadınlar bir çocuğu dünyaya getirmeye karar verdiğinde 9 ay boyunca pek çok hazırlığı kendileri yapıyor. Devlet hastanelerinde rutin kontroller yapılıyor ancak doğum süreci özel hastanelerde çok daha yoğun bir ilgiyle geçtiği için maddi durumu daha olanaklı olan kadınlar özel hastaneleri tercih ediyor. Çünkü devlet hastanelerindeki yoğunluk, poliklinikteki ve doğumhanedeki süreçlerin stresini çokça arttırıyor. Çocukları daha sağlıklı doğsun diye maddi birçok fedakarlığa girişen aileler ise özel hastanelerde de aradıkları sağlığa kavuşamıyor. Devlet hastanelerinde nitelikli bir sağlık hizmetine ulaşamayan kadınlar, özel hastanelerde de sağlık etiğine uygun bir şekilde hizmet alamıyorlar.

Kadınların ve çocukların sağlıklı olması, toplumun sağlıklı olabilmesi için çok kritik. Peki, kadınlar nitelikli bir sağlık hizmetine nasıl ulaşacaklar ve bunun için ne yapmaları gerekiyor?

Kadınların ihtiyaçlarına binaen yan yana gelebilmeleri, sağlıklı olabilmeleri için çok önemli. Kanser olmamızı engellemek için var olan aşılara ulaşmak da sağlıklı doğan bebeklerimizi toplumun bir parçası olarak sağlıklı büyütme de yalnızca maddi imkansızlıklar içerisinde imkan doğurmaya çalışarak olabilecek şeyler değil. Kökten bir değişimi birbirimize sırtımızı yaslayarak, tüm bu koşulları değiştirebileceğimizi bilmenin inancıyla bir adım daha atarak getireceğiz. İşte o zaman 25 Kasım'ı hayatlarımızın her alanında ki şiddeti yenmiş bir şekilde karşılayacağız.

Gebelikte ya 5 dakika muayene ya da 50 bin lira

4 AYLIK hamileyim. Hem devlet hem de özel hastaneye gittim bu süreçte. Devlet hastanelerinde bebek ve anne sağlığı takibi çok sınırlı kalıyor. Bir kadın doğum doktorunun yanına 5 tane hasta almaya çalışarak muayene yapılıyor. Hamileliğin ile ilgili bilgi almanın bu haliyle ne kadar zor olduğunu söylemek güç değil. İlk etapta bebeğin kalp atışı sağlıklı mı değil mi diye bakılıyor. Annenin şikayetleri, yaşadığı sağlık problemleri kısa süre vaktimizin olduğu muayene odasında söylenemiyor. Tüm bu zorlukları yaşarken özel hastane tercihi bir zorunluluğa dönüşüyor.

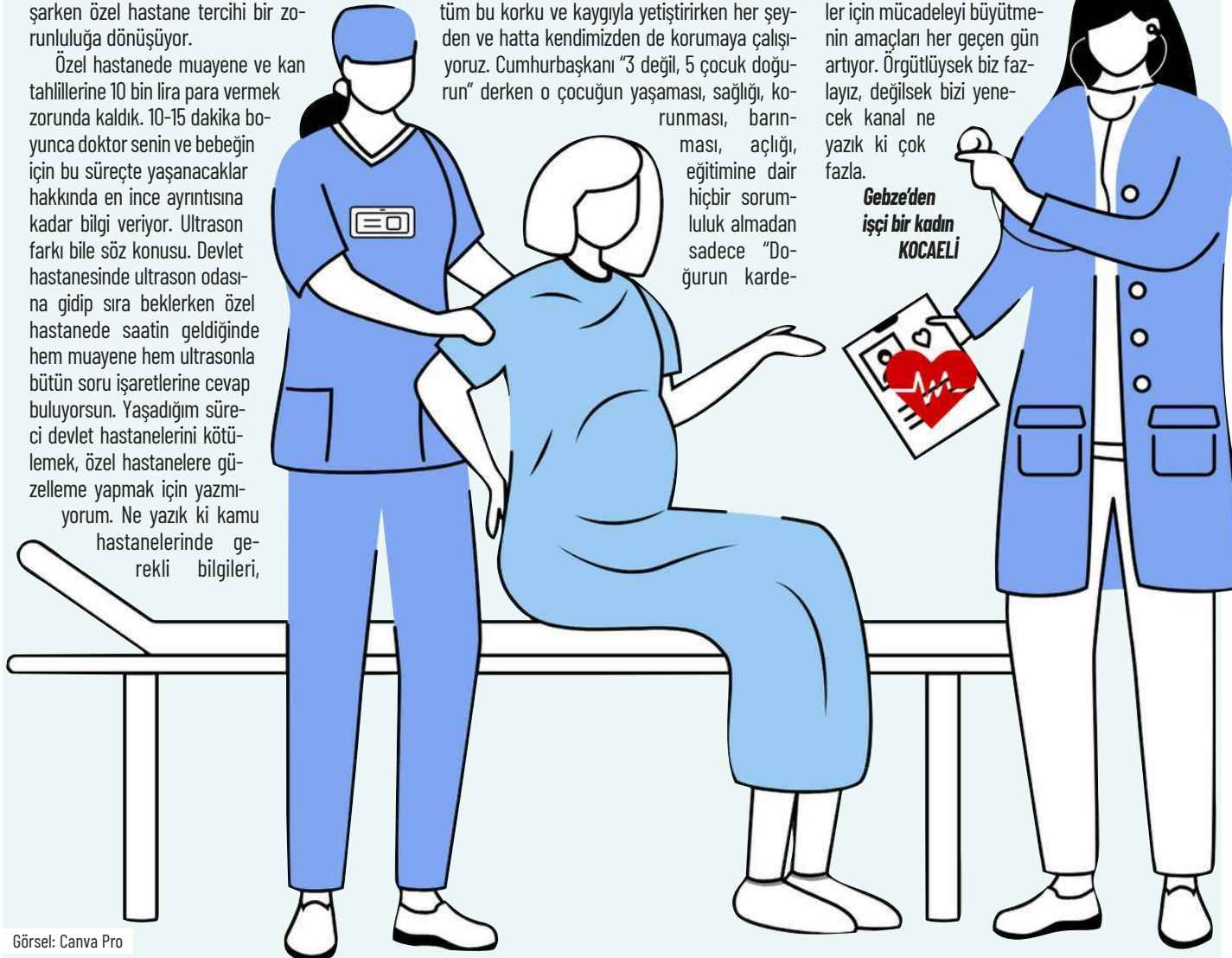
Özel hastanede muayene ve kan tahlillerine 10 bin lira para vermek zorunda kaldık. 10-15 dakika boyunca doktor senin ve bebeğin için bu süreçte yaşanacaklar hakkında en ince ayrıntısına kadar bilgi veriyor. Ultrason farkı bile söz konusu. Devlet hastanesinde ultrason odasına gidip sıra beklerken özel hastanede saatin geldiğinde hem muayene hem ultrasonla bütün soru işaretlerine cevap buluyorsun. Yaşadığım süreci devlet hastanelerini kötülemek, özel hastanelere güzelleme yapmak için yazmıyorum. Ne yazık ki kamu hastanelerinde gerekli bilgileri,

yönlendirmeleri hasta yoğunluğundan edinemiyoruz. Bunun başlıca sorumlusu ne hastalar ne de sağlık çalışanları. Tabi özel hastaneye de paran varsa gidebilirsin. Doğum paketi sorduğumuzda yaklaşık 40 bin lira olduğunu söylediler. Yılbaşından sonra bu fiyatların değişebileceğini de, paket dışı doktorumuzla doğuma gitmek istiyorsak da bunun 50 bin lirayı geçeceğini söylediler.

Memleketinde yaşanan son birkaç haftalık gelişmeler karşısında sağlık sistemine hiç güven kalmadı. Sadece insan yetiştirmekle kalmıyoruz onu tüm bu korku ve kaygıyla yetiştirirken her şeyden ve hatta kendimizden de korumaya çalışıyoruz. Cumhurbaşkanı "3 değil, 5 çocuk doğurun" derken o çocuğun yaşaması, sağlığı, korunması, barınması, açlığı, eğitimine dair hiçbir sorumluluk almadan sadece "Doğurun karde-

şim" diyor. Peki devlet bir çocuğun dünyaya gelmesinden itibaren yaşam hakkını nasıl garantiye alacak? Para hırsıyla bebek çetelerinin, sağlığa özelleştirmenin önünü açanlar hesap verecek mi? Sağlık Bakanı dahil sağlığın ticarileşmesinin önüne engeli kim koyacak? Çeteler sağlığa, eğitimde, silahta, inşaatla ve sokaklarda hayatımızın her alanına yayılmışken yaşamaya ve yaşatmaya çalışıyoruz. Sadece fabrikada çalıştığımız patrona karşı bir mücadele değil, hayatımızı saran tüm iğrençlikler için mücadeleyi büyütmenin amaçları her geçen gün artıyor. Örgütlüsek biz fazlayız, değilsek bizi yenecek kanal ne yazık ki çok fazla.

Gebze'den işçi bir kadın KOCAELİ

Görsel: Canva Pro

Çürüyen sağlık sistemi sağlığı tehdit ediyor

Başak Edge GÜRKAN
SES İzmir 2 No'lu Şube
Eş Başkanı

Birkaç hafta önce gündeme oturan yenidoğan ölümleri ve yenidoğan çetesi aslında çürümüş sağlık sistemini bir kez daha tartışılır hale getirdi. Sağlıkta dönüşüm programı ile piyasalaşan sağlık sisteminin sonuçlarını bugün en acı şekilde, yenidoğan yoğun bakımında kâr uğruna öldürülen bebeklerimizle yaşıyoruz.

İktidar denetim görevini zamanında yerine getirmede, sağlıkta özelleştirmenin önünü açtı. Hatta özel sektöre SGK kanalıyla kaynakların çoğunu aktardı. Şimdi de sorumluluğu üzerinden atarak olayın yaşandığı tespit edilen özel hastaneleri kapatıp binlerce sağlık işçisi ve emekçisini de işinden etti. Bu çürümüş sağlık sistemiyle yarın başka çetelerin çıkmayacağını bir garantisi yok. Çeteler ile birlikte bugünün Sağlık Bakanı, dönemin İl Sağlık Müdürü ve denetim görevini yerine getirmeyen tüm görevlilerin yargılanması gerekiyor.

SAĞLIK EMEKÇİLERİNE GÜVENSİZLİĞİ ARTIRIYOR

Yenidoğan çetesi ile gündeme gelen gelişmeleri endişe ile takip ediyoruz. Çünkü olay hem sağlık çalışanlarına, he-

kimlere güveni sarsan hem de sağlıkta şiddeti artıracak bir durum. Ancak şu bilinmeli ki bizler pandemide, afetlerde etik değerlere sadık kalarak ve sağlık hizmetini en nitelikli şekilde sunmak için çabalayan sağlık emekçileriyiz ve çürümüş bu sistemin sorumluluğu etik değerlerden şaşmadan görevini yapmaya çalışsan biz sağlık emekçilerine yıkılamaz.

Sağlık emekçilerine güvensizlik artmış olduğundan kadınlar artık belki hastanede doğum yapmak istemeyecek, bebeklerini güvenle teslim edemeyecek, bebeklerini tıbbi bakımdan mahrum bırakacak. Bir süredir bebek ölüm oranlarında yaşanan yükseliş bu olayla birlikte belki daha da fazla artış gösterecek. Temel bir sağlık gös-

tergesi olan anne-bebek ölüm oranlarının artışına sebep olacak bu tür bir hedefe koyma tamamen sorumsuzluktur.

SGK KAYNAKLARI ÖZEL HASTANELERE AKIYOR

Kamu hastanelerine verilmeyen ödeneklerle kamu hastaneleri malzeme-ilaç yokluğu sebebiyle hizmet veremez duruma geldi. Hastaların özel hastanelere yönlendirilmesi hedefleniyor, SGK kaynaklarının büyük kısmı da özel hastanelere aktarılıyor. Ayrıca yurttaşlarımız kendi cebinden akıl almaz tutarlar ödeyerek sağlık hizmetine ulaşmaya çalışmak zorunda kalıyor. Bu vesile ile kamu hastaneleri işlevsizleştiriliyor ve hastalar

özel hastanelerin insafına bırakılıyor.

Hatırlayalım aynı iktidar, kadınlara "en az üç çocuk doğurun" diye talimat verdi. Şimdi şu soruyu sormak gerekir: Para kazanmak uğruna bebekleri öldürmek için mi üç çocuk doğurun dediniz? Kadınlara "Çocuk doğurun" talimatı verenler aynı zamanda bizlerin kreş gibi taleplerini de görmezden geliyor. Sistemik olarak kadınların ve çocukların sağlık hizmetine erişimi zorlaştırırken bir de şimdi bu güvensizlik ile sağlık hizmetine ulaşmayı tercih etmelerinin olumsuz sonuçları bizleri endişelendiriyor.

Fotoğraf: SES

Erken teşhis önemli, ya erken tedavi?

AİLE hekimliğine bildirilen, belli yaş üzerindeki kadınlara yapılması öngörülen smear testi için bana ulaşıldı. Verdığım smear testinin pozitif çıkması üzerine devlet hastanesine yönlendirildim. Patoloji alınacağı ve mikroskopla bakılacağı söylendi. Ben de doktora eskiden kalma travmamdan dolayı uygulamanın bayılarak ya da uyuşturularak yapılıp yapılmayacağını sordum. Doktor böyle bir işlemin yapılmadığını söyledi. Bunun üzerine bu tarz bir işlemi bayılarak ve uyguna yapacak bir özel hastane araştırmaya başladım ve özel bir hastanede bu işlemin yapıldığını öğrendim. Bu işlem için 20 bin lira, muayene için de bin 500 lira istediler. Kabul etmek zorunda kaldım. İşlem yapıldığında patoloji sonucunun bir hafta sonra çıkacağı söylendi. Tekrar gittiğimde doktor bana patolojinin temiz çıktığı söyledi. Devlet hastanesine patoloji sonucunu götürüp gösterdiğimde bana HPV aşısı önerildi. Aşı için eczaneye gittiğimde ise depolarda bulunmadığını, fiyatının 3 bin 200 lira olduğunu ama zam geleceğini söylediler. İki gün sonra numaramı bıraktığım eczaneden arandım. HPV aşısının geldiği, fiyatının da 4 bin

lira olduğu söylendi. Bunu 3 doz şeklinde yaptırmam gerekiyor. İlk dozuna 4 bin lira, toplamda 3 dozuna 12 bin lira para ödemem gerekiyor.

Şuna dikkat çekmek istiyorum: Sağlık Bakanlığının bu uygulamayı başlaması evet çok güzel. Ama sadece test yaptırmak yeterli mi? Test yapılıyor ama bu testlerin sonucuna göre aşı uygulanması gerekiyor. Aşının uygulanması için de Sağlık Bakanlığının kadınları maddi olarak desteklemesi gerekiyor. HPV aşısının ücretsiz bir şekilde kadınlara ulaştırılması gerekiyor. Test sonucu ne çıkarsa çıksın, her kadına aşının ücretsiz bir şekilde uygulanması gerekiyor.

Erken teşhis diye bir söylem var ya, aslında erken teşhisle beraber erken tedavi de çok önemli. Meme ultrasonu için aylar sonrasında gün verilir, mamografi için aylar sonrasında gün verilir... Evet, bazı şeyler aklımıza mantığımızı sığmıyor. Ama sağlık sisteminin çöküşünü birebir yaşayınca daha da net anlıyoruz. Bu ülkede 8 bin lira için bebeklerin öldürüldüğünü gördük. Maalesef çok

üzücü bir durum. Bu sağlık sistemi içinde kendimizi nasıl sağlıklı tutacağız? Endişeli ve kaygılıyız.

Bağcılar'dan bir kadın
İSTANBUL

Kolaj: Canva Pro

Annemin Kaburgası: Göz önünde olmayan günlük hikayeler

Sevil ARACI

Bu ay sizlere Burçin Tetik'in Annemin Kaburgası isimli, içinde 9 öykü barındıran 102 sayfalık kitabından bahsetmek istiyorum. Bu bir oturuşta okunup bitirilebilecek kitap, boyundan büyük etkiye sahip konulara ev sahipliği yapıyor. Ev sahipliği demişken öykülerin tümünde bir ev imgesi yakalamak mümkün. Çocukluğunun Evi öyküsünde olduğu gibi evin oda oda işlendiği hikayenin yanı sıra hemen her öyküde ev neresidir, insan nerede

kendisini evinde hisseder sorularının cevabı aranıyor. Ev kimi zaman memleket olmayan bambaşka bir ülkede belirirken kimi zaman da bir eylem alanı olabiliyor.

Bu kitabın kahramanları çoğunlukla çeşitli cinsel yönelimleri olan kişiler. Hikayelerde çocukluğunda bunun farkına varmış ve kendini ifade etmeyi denemiş kişiler de var, cinsel yönetimlerine rağmen yaptıkları "normal" evliliklerin içerisinde hap-solan ve bu mahkumiyetten kurtulmak için çaba harcayanlar

da. Öykülerin kahramanları hayat yolculuklarında benliklerini ararken ya da çevrelerine kimliklerini açıklama savaşı verirken zaman zaman sert duvarlara çarpıyor, zaman zaman en sevdiklerinden darbe alıyorlar. Çocuklarının cinsel yönelimlerini kabul etmeyen anneler, kardeşlerinin değişimi ile başa çıkamayan ablalar, kendilerini çocuklarından yıllarca gizleyen babalar...

Hikayelerin cinsiyet rolleriyle de elbette bir kavgası var. Örneğin Annemin Kaburgası öyküsünde, hastane

odasında annesinin başında bekleyen kahramanımız, taburcu olurken hemşireden aldığı talimatlar üzerine bir sorgulamaya giriyor:

"Onuncu günde çıktık hastaneden. Ayrılmadan başhemşire uzun uzun anlattı iğnesini nasıl yapacağımı, dikişlerine her gün nasıl pansuman yapılması gerektiğini. Annemin kızı değil de oğlu olsaydım aynen böyle anlatacak mıydı tüm bunları diye düşündüm. Yoksa gözleri bir kadın arayacak, karıma mı anlatacaktı önce tentürdiyotu boca edip sonra yukarıdan aşağı bastırarak, metal dikişlere takılmamasına dikkat ederek yarayı sileceğimi? Bir karım olmasaydı, bakıcı tutmamı, eve hemşire çağırmamı söylerdi belki. Oysa benim en birincil görevim annemin kızı olmaktı. Gerekirse onun hemşiresi, doktoru, aşçısı, temizlikçisi, iğnecisi, bakıcısı olacaktım. Annelerin kızları olmak bunu gerektirirdi. Halbuki erkek olup aynı işleri yapmam özverimden, anneme bağlığımın otürü ne çok övülürdüm. 'Ne hayırlı oğlanmış!' derlerdi arkamdan. Şimdi ise kimse hayırlı olmamdan dem vurmuyordu, aksine komşulara, annemin arkadaşlarına, akrabalara, doktorlara yetmiyordu yaptıklarım. Pansumanı biraz daha iyi yapabiliyordum. İğne yapmaktan korkacak ne vardı canım? Kendim

uzun yıllardır bir hayvan ölüsüne dokunmadıysam da annem için bir bütün tavuğu parçalarına ayırmam elbette gerekliydi."

Ailenin ve toplumun açtığı yaraların irdelendiği öykülerin yanı sıra kadın cinayetlerinin veya ölmek için öldürmek zorunda kalanların izlerinin sürüldüğü öyküler de var kitapta. Çocukluğumun Evi öyküsünde annesi, babası tarafından öldürülen Nermin'in yaşadığı suçluluk duygusu şöyle anlatılıyor:

"Gitmekle dönmek bir değildi; gitmekte ferahlık, umut, ihtimaller vardı. Dönmek ise hep bir kabuldü, boyun eğişti. Annem gidemez miydi? Bir sabah işe gitmek için çıksa ve dönmeseydi, beni ve kardeşimi

bırakıverseydi babama... En kıymetlim dediği bizler, annemin hapsedane gardiyanlarıydık aslında. Ben hiç doğmasaydım annem kendi mutfağında bir satır darbesiyle düşmezdi belki çay lekeli taş zemine."

Kitabın son öyküsü olan Keramet ise transların ailelerinden, toplumdaki cinsiyet kalıpları nedeni ile gördükleri baskılara odaklanıyor. Ailesinin dışladığı ve hayatını kendi gibilerle kurduğu, seçtiği ailesi ile sürdüren Keramet, biyolojik annesinin yerine trans olan İpek'i koyuyor. İpek, Keramet'i gerçek annesiymiş gibi sarıp sarmalıyor, koruyor ve hayallerinin peşinden gitmesi için onu teşvik ediyor. Tiyatrocu olmak isteyen Keramet, "18 yıl erkek rolü yapmaktan daha zor değildir herhalde" diyerek eğitimine odaklanmaya karar veriyor.

Öykülerin tümünün cinsel yönelimleri ya da cinsiyet rollerini konu aldığı söyleyebileceğimiz bu kitap, çoğumuzun bilmediği, göz önünde olmayan, dillendirilmeyen hayatların bambaşka yönleri ile okuru yüzleştirmeyi ve bu hayatlarda yaşanan duyguları okura geçirmeyi başarıyor.

KÜNYE:

Annemin Kaburgası
Burçin Tetik
İletişim Yayınları 1. Baskı, 2021
102 sayfa

Fotoğraf: Evrensel

Kadınlar için bitmeyen yıkım savaş, kadınların inşa ettiği barış

Elif Ekin SALTİK
Diyarbakır

Her gün öldürülüyor bu sistem tarafından. Sokakta yürürken, işe giderken, okuldan çıkarken, evlerimizin içinde, fırına ekmek almaya gittiğimizde, her yerde... Ya bir erkek ya tepemize düşen bir bomba ya başka türlü bir şiddet. Bizim ya da en yakınımlardakinin canına kastediyor bu karanlık. Yok olmuş bir hayatın, şiddetin, tacizin, tecavüzün, travmaların içine hapsedilmeye çalışılıyor. Peki ne oluyor, vaz mı geçiyoruz yoksa daha mı çok yükseltiyoruz sesimizi?

Son bir ayın en önemli gündemlerinden biri "barış." Çok değil, daha 9 yıl önce sokağa çıkma yasaklarının, bodrum katlarda yardım çığlıklarının, yakılıp yıkılan evlerin, günlerce sokakta kalan Taybet Ana'nın, ölü bedeni kokmasının diye 8 gün boyunca derin dondurucuda saklanan Cemile'nin tanıklığını yaptık her birimiz. Göç etmek zorunda kalan kadınların hikayelerinde dinledik teşhir edilmesinler diye sadece iç çamaşırlarını alarak evlerinden ayrılmak zorunda kaldıklarını. Ne kadar kötülük varsa yaşatıldı kadınlara. Bodrum katlarda saklanırken talan edilen evlerine geri döndüklerinde o evin kullanıldığına, iç çamaşırlarının ortalığa saçıldığına, peluş oyuncaklara iç çamaşırı giydirilerek tecavüz edildiğine, eşyalarının üzerine polis askerinin tuvaletini yaptığına, dahası evlerinde insanların öldürüldüğüne tanıklık etmişlerdi.

'Susan değil, savaşı sona erdirmek için elinden geleni ardına koymayan kadınlar tüm varlığıyla yıllar boyu barış mücadelesi verirken bu mücadele deneyimini de büyük bir direnç fotoğrafına dönüştürmüş durumda.'

Bunlar bu memlekette mi olmuş demeyin, her birinin tanığıyız çünkü. Olağanüstü hal olmasa da tek adam rejiminin varmış gibi sürdürdüğü güvenlik politikalarının her adımımızı takip ettiği bölge illerinde yaşandı tüm bunlar daha 9 yıl önce. Fakat ne o zaman ne de ülkenin doğusundan batısına barış talebiyle sokaklara çıkanların üzerine bombalar patlatıldığında vazgeçmedi en çok da kadınlar "barış" demekten.

KÜRT KADINLARIN VARLIKLARINA KASTEDİLİYOR

Çözümü ve barışı konuştuğumuz bugünlerde kadınların özellikle bölge illerinde neler yaşadığını hatırlatmakta fayda var. Kayyumlarla kadın kurumlarının tek tek kapatılmasından sonra yaşadığı şiddete karşı başvuru mekanizmalarına erişemeyen kadınlar, evlerine çekilip o şiddetle yaşamaya mecbur bırakıldı, hâlâ da bırakılıyor. "Güvenlik politikaları" dediğimiz uygulamalar kadınların tüm varlıklarına kastederken cezasızlık politikaları, kolluk güçlerinin tacizini, şiddetini, tecavüzünü akıyor; kadınları savunmasız kılıyor. Bugün pek çok Kürt ilinde çeteler hatta bizzat kolluk güçlerinin içinde yer aldığı şebekeler kadınları uyuşturucu ve fuhuş ba-

tağına sürüklerken kadınlar kendilerini yalnız ve çaresiz hissediyor, bir sonuç alamayacağını bildiğinden hiçbir mekanizmaya başvurmuyor. Çetelerin haberlerini yapan gazeteciler hele de kadın gazeteciye çok daha rahatlıkla hayatıyla tehdit ediliyor. Her yanı kameralarla kaplı kentlerde, üniversiteye okumaya gelen genç kadınlar kaybettiriliyor, katlediliyor. Bir halk kayyum siyasetinin asimilasyoncu uygulamalarıyla dilinden, kültüründen uzaklaştırılıyor. Özetle imha, inkar ve asimilasyon, kadına yönelik şiddet, en temel özgürlüklerin ihlal edilmesi, yargının siyasallaşması, itirazı olanlara dönük operasyonlar en çok da Kürtler üzerinde bir sopa olarak sallandırılıyor.

KADINLAR SAVAŞ DEĞİL, BARİŞ İSTİYOR

Susup oturuyor mu dersiniz kadınlar? Yoksa tüm varlığının bir savaş ganimeti olarak görüldüğü bu düzende ayakta kalmaya, birbirine sesini duyurmaya ve ses olmaya mı çalışıyor? Türkiye'de de dünyada da barış mücadelesi deneyimlerine baktığımızda en güçlü, en berrak sesin kadınlardan geldiğini hepimiz biliyoruz. Susan değil, savaşı sona erdirmek için elinden geleni ardına koymayan kadınlar tüm varlığıyla

yıllar boyu barış mücadelesi verirken bu mücadele deneyimini de büyük bir direnç fotoğrafına dönüştürmüş durumda.

Evini, barkını, evladını, eşini, ailesini savaşlarda kaybeden kadınlar en büyük bedeli öderken hep umut etti, hep barış için mücadele verdi. Herkesin sokağa çıkmaya çekindiği zamanlarda en büyük toplumsal muhalefet oldu kadınlar, her türlü tehdide rağmen sokağı bırakmadı. 30 yıldır faili meçhulleri arayan Cumartesi Anneleri'nin, 24 yıl önce "İlle de barış" diyerek beyaz tülbenleriyle yola çıkan Barış Anneleri'nin savaşın yıkıcılığı karşısında ortaklaşan mücadeleleri, evlatlarını, topraklarını, dillerini, kültürlerini, doğalarını isterken kini değil, birliği, beraberliği, umudu ve barışı besledi.

"Çözümün" konuşulduğu bu sıcak günlerde de Cumhuriyet İttifakı'nın her türlü hamlesine karşı ihtiyatlı davranıyor tüm toplum. İktidarın yalanlarına karnının çok olduğunu söylerken barışta ısrar etmekten vazgeçmiyor, Kürt sorununu barışçıl ve demokratik çözümünü talep ederken silahların sustuğu, hak ve özgürlüklerin teminat altına alındığı; baskıya, yasağa, engellemele, cezasızlık politikalarına son verildiği, adaletin sağlandığı somut adımlar bekliyor. Savaş değil, geçmişle yüzleşilmiş onurlu barış istiyor...

Dün olduğu gibi bugün de savaş çılgınlıklarına karşı barış için en geniş cephenin örülmesinde kadınların en önde barışı savunarak sesini yükseltmesine, onurlu bir barışın tesisinde kadınların en güçlü perdeden söz söylemesine ihtiyacımız var.

‘Güçlü iç cephe’ ne vadediyor?

Nurgül DENİZ
Diyarbakır

Bahçeli, Mecliste DEM Parti sıralarını ziyaret ettiğinden beri “barış olanaklarına” dair birçok açıklama yapıldı. Bir tarafta olası bir barışın umudu, bir tarafta daha önce barış olanağını dolaba kaldıranlara duyulan güvensizlik ekseninde süregelen tartışmalar.

Erdoğan’ın “iç cepheyi” güçlendirmekten söz etmesinin ardından Bahçeli, “terörist elebaşı” dediği Öcalan’ı Mecliste konuşmaya çağırıp kapatılmasını istediği partinin tutuklanmasını istediği vekilleriyle tokalaşmıştı. Orta Doğu’da büyüyen savaşı gerekçe göstererek iç cephenin güçlü olması gerektiği vurgularıyla ima edilen barışa dair konuşma görevini bu dönem Devlet Bahçeli üstlenmiş gibi duruyor.

Bu tartışmalar süregelirken Ankara’da TUSAŞ’a saldırı düzenlendi. Hem zamanlaması hem biçimi bakımından manidar olan bu saldırının ardından Türkiye, Rojava ve Irak’ı bombalamaya başladı. Birçok sivil bu saldırılarda yaşamını yitirdi.

Erdoğan, Meclisteki konuşmasında İsrail’in hedefleri arasında Türkiye’nin de olduğunu söyleyerek güçlü bir iç cephe çağrısında bulunmuştu. Başta Kürecik ve İncirlik olmak üzere ülkedeki Amerikan üsleri, İsrail’le asla kesilmeyen ticari-siyasi ilişkiler göz önüne alındığında böyle bir saldırının Erdoğan dışında kimsenin gündeminde olmadığı açık. O halde Erdoğan “tahkim ve takviye” edilmesi gereken bir iç cepheyi neden bu kadar vurguluyor? Tek adam

iktidarının son seçimlerden itibaren iyice zayıflaması ve Orta Vadeli Programın (OVP) emekçinin olmayan lokmasına göz dikmesiyle burjuva muhalefeti dağıtmanın ya da kendisine yedeklemenin alışık olduğumuz bir yöntemi bu. “Dış mihraklar saldıracak” ve “Vatan tehlikede” argümanları ile hem Orta Doğu’daki saldırganlığını hem de iç siyasetteki baskıları normalleştirmenin zemini olarak ifade ediliyor güçlü bir iç cephe.

Bu güçlü cephenin bize neler vadettiğini yaşayarak biliyoruz. Güvenlik sorunlarının, halkın boğazından tasarruf edilen bütçenin ayrıldığı savaşlar, en ufak itirazlara doğrudan kollukla verilen “vatan hainliği” cevabı... Ücretlerini ödeyemez hale geldiğimiz yurtlardan, tedarik edemediğimiz eğitim malzemelerinden, çoğu zaman açlık sınırında yahut altında çalışmak zorunda oluşumuzdan biliyoruz. Yarattıkları koşullar yüzünden bırakmak zorunda kaldığımız okullardan, intihara sürükledikleri arkadaşlarımızdan biliyoruz. Kayıp kadınlardan, kadın cinayetlerinden, faillerin cezasız bırakılmasından biliyoruz. Yeni bir durum değil; sermayenin ve onun temsilcilerinin dış güçleri; halkın öfkesini bastırmak, muhalefeti susturmak, antidemokratik herhangi bir girişimi meşrulaştırmak gerektiğinde ortaya çıktıklarını biliyoruz.

Bu güçlü iç cephe için barışa uzatılmıyormuş gibi görünen el, halkı ve muhalefeti ikna edebilmenin bir yöntemi. Umut hakkından, silahların susmasından, kardeşlikten edilen sözün gerçekliğinin ne olduğunu önümüzdeki süreçte daha yakından göreceğiz. Ancak bunlar şimdilik verilmiş büyük vaatlerden ibaret.

KADINLAR HEDEFTE!

Kayyumlarla Kürt kentlerini yönetmek “normalleşmiş”, Kürt siyasetçiler cezaevlerinde. Değil kamu kuruluşlarında anadilin kullanılması, Kürtçenin kendisini kullanmak terörize ediliyor. Bunlarla eş zamanlı şekilde her bir yanı güvenlik kameraları ile çevrili Kürt kentlerinde kadınlar sistematik kolluk taciz ve şiddetine maruz kalıyor, kaybettiriliyor, öldürülüyor.

Şimdi ise kendi politikası için kullanılmadıkça tek bir Kürtçe sözcüğe tahammül edemeyenler, kadın cinayetlerinin fırladığı bugünlerde cezasızlığa karşı çıkan sesler arasından “Jin, jıyan, azadi”yi hedefe koyuyor. Bu tutumun sonuçlarını “Jin, jıyan, azadi” sloganı atılacak, kadın eylemlerine gitmeyin” diyen milliyetçi grupların açıklamalarından, ODTÜ kadın duvarında Kürtçe, Arapça ve Farsça “Kadın, yaşam, özgürlük” yazılmalarının karalanmasında gördük.

İşçi, emekçi, öğrenci kadınların yaşam hakkını güvence altına almayan sistemin ve onun iktidarının protesto edilmesinin dahi tek dilli olmasının dayatılmasını dayatan bu tutum, ülkede yükselen ırkçılığın mimarı olmakla birlikte tüm uluslardan kadınların en temel hakkı olan yaşam hakkını da hiçe sayan bir nitelik taşıyor. Bu tutumun etkisi olarak kadınların eşit, özgür bir hayat mücadelesini büyütme için yan yana geldiği alanlarda Kürtçe sloganların atılması ve dövizlerin bulunmasının yarattığı kriz, kadınların birlikte bir kurtuluş mücadelesi vermesini araya görünmez duvarlar çekerek engelliyor.

Kürt kentlerinde ise devletin kadınlara yazdığı kader, tecavüze uğradıktan

sonra intihara sürüklenen İpek Er’i günlerce alıkoyup işkence eden Uzman Çavuş Musa Orhan’a kamuoyundan tepki yükselmeden önce verilen takip-sizlikten çok da uzaklaşmadı. Bu kader Taybet Ana’nın bir hafta sokakta bekleyen cenazesinin yasına dahi henüz izin vermiş değil. Koyun otlatmak için çıktığı evinin 200 metre ilerisinde havan topuyla öldürülen 9 yaşındaki Ceylan Önkol, 4 yıldır bulunamayan Gülistan Doku yazılan kaderin yüzlerce kurbanından yalnızca birkaçı. Bahçeli’nin sözünü etmediği silahların işlediği cinayetler...

Madem barıştan ya da barış olanağından söz ediyoruz; diyalogun önünün açılması, eşit yurttaşlık için somut adımların atılması gerekiyor. Kürt sorunun çözümü için atılacak adımların somut bir zemine çekilip Kürt halkının gasbedilen haklarının teslimiyle sürecin söylev vermektan hukuki bir zemine çekilmesi gerekiyor.

Kürt halkının anayasal olarak varlığı kabul edilmesi, Kürtçenin kamu kuruluşlarında kullanımının önü açılması ve anadilinde eğitimin bir hak olarak tanınması gerekiyor. Cezaevlerinde tutulan tüm siyasi tutsakların serbest bırakılması, atanan kayyumların geri çekilmesi gerekiyor. Bunun yanı sıra Kürt kadınlara yönelik suç işlemiş kolluk kuvvetlerinin yargılanması ve gerekli cezaları almasına, kadınların tüm ülkede korunmasına yönelik adımların atılması gerekiyor. Ancak eşit yurttaşlığın temelini oluşturacak bu adımlar atıldığında “barış” elinin bir anlamı olur. Rojin Kabaiş’in, Ceylan Önkol’un, barış annelerinin yaşayamadığı barışın inşası için herkes taşın altına elini koymalı.

Bardağın taşmasından korkuyorlar

Aybüke ARSLAN
Ege Üniversitesi Kadın
Çalışmaları Topluluğu üyesi

İkbal ve Ayşenur'un canice öldürülmesinin üstünden neredeyse bir ay geçti. O haftaya dönüp baktığımızda Türkiye'nin dört bir yanında kadınlar, öğrenciler, işçi ve emekçiler buldukları yerlerde cezasızlığa, tacize, şiddete ve daha birçok soruna karşı sokaklara çıkmıştı. Sokaklara taşınan öfkenin bir ayağı da üniversite kampüslerinden geçti. Neredeyse her üniversitede öğrenciler bir araya gelerek İkbal'i, Ayşenur'u ve bu zamana kadar öldürülmüş yüzlerce kadını anarken bir yandan da cinayetin gerçek sorumlularının saklandığı deliklerden çıkması için baskı yapmıştı. Ege Üniversitesinde ise haftalardır gündemden düşmeyen bir konuydu kadın cinayetleri. Kadın Çalışmaları Topluluğu olarak örgütlediğimiz ve birçok sıra arkadaşımızın katıldığı eylemde öne çıkan sloganlardan biri de "Kadın cinayetleri politiktir!" sloganıydı. Artan cinayetlere, kampüs içerisinde uğradığımız tacize ve şiddete dair yürütülen tartışmaların bir sonu-

Fotoğraf: Evrensel

cuydu eylemimiz.

Stant haftasında tanıştığımız yüzlerce kadının kampüs yaşamına, yurt yaşamına dair yaşadıkları problemler ve "Bu problemlere karşı nerede konumlanmalıyım" sorusu belli başlı bir şey ifade etmişti bize. Bulduğumuz her alandaki ikincil konumumuz, cezasızlıkla ve teşviklerle günden güne istismara açık hale gelmemiz ve daha birçok kampüste bir araya gelebileceğimiz alanların aciliyetini artırıyor.

Bizler mücadele olanaklarımızı ve alanlarımızı genişletirken bir yandan

iktidar ve tek adam rejiminin buralara dair baskıları da artıyor. İkbal ve Ayşenur'un ölümünden sonra sokaklara çıkan kadınlara ve atılan "Jin, jıyan, azadi" sloganına yapılan provokasyonlar, tehditler ve daha fazlası; yurtlarda insanca yaşam talebi için bir araya gelen kadın öğrencilerde güvenlik, çevik kuvvet eli ile yaratılan korku ortamı bizlere apaçık bir şekilde söylüyor ki bardağın taşıdığı nokta, bizlerin karşısında olanları korkutuyor ve korkutacak da.

Türkiye'nin dört bir yanındaki üniversite ve liselerde Cinsel Tacizi Önle-

CİTÖB NEDİR?

CİNSEL Tacizi Önleme Birimleri, kampüs içerisinde cinsiyete dayalı şiddet olaylarını inceleyen, bu şiddetin engellenmesi, cinsiyet eşitliği hakkında üniversite bileşenlerini (öğrenciler, öğretim üyeleri, emekçiler vb.) bilgilendirmek üzerine çalışma yürüten birimler. Üniversite içerisindeki cinsiyete dayalı eşitsizlik ve ayrımcılıkları tespit etmek ve engellemek bu birimlerin asıl görevleri.

me Birimleri (CİTÖB) tartışılırken Ege Üniversitesinde var olan ama işlevsiz ve içi boşaltılmış bir Cinsel Tacizi Önleme Birimi olduğunu görüyoruz. Öğrencilerin bihaber olduğu, aktif olmayan ve neredeyse kimsenin başvurmadığı CİTÖB, ihtiyaçlarımızın tam tersi bir şekilde konumlanıyor. Kampüste her sene onlarca kadın öğrenci tacize uğrarken artık kadınlar mimlenmemek için yaşadıklarını duyurmakta, anlatmakta bile çekinceler yaşıyor. Duyulmaması ve bilinmiyor olması bunların yaşanmadığını göstermiyor.

DEPREMZEDE MEVSİMLİK İŞÇİ AYŞE:

'Okul servisine ve okul yemeğine ihtiyacım var

Aysun GÜNGÖR
Malatya

Ayşe hem mevsimlik işçi hem deprezede. Yoksulluğun en çok da kadınların üzerine çöktüğü bu koşullarda 3 çocuğu ile yaşam mücadelesi veriyor Ayşe. Depremden sonra konteynerde çocuklarıyla yaşayan Ayşe, yaz aylarında kayısı hasadında, meyve ve sebze işleri oldukça gün-

lük işlerde çalışıyor. "Daha yaz ayında kayısıda çalıştığım parayı bile alamadım. İhtiyaçlarımızı elimize para geçtikçe karşılayabiliyoruz" diyor.

8 ARAÇ DEĞİŞTİREREK OKUL YOLU

İki çocuğu lisede okuyor, en küçük çocuğu ise 5 yaşında. Küçük çocuğa bakacak kimse olmadığı için düzenli bir işte çalış-

şamadığını dile getiriyor. Çocuklarının şu an en acil ihtiyacını şöyle ifade ediyor: "Okula gidecek bir servis ve okulda yemek verilmesine ihtiyacım var" diyor. Lisede okuyan iki çocuğunun bir günde toplam 8 araç değiştirerek okula gidebildiklerini söylüyor. Ayşe, şu an gündelik olarak çalıştığı işlerden aldığı (bazen alamadığı) ücret, sosyal yardımlaşmadan aldığı bin

300 liralık Aile Destek Ödemesi ve iki ayda bir aldığı 600 liralık çocuk yardım parası ile geçinmeye çalışıyor. Çocuklarının okul ihtiyaçlarını geçen yıl hayırsever birinin karşıladığını söylüyor.

Onun en acil talebi okul servisi ve çocuklarının okulda ücretsiz yemek yiyebilmesi. "Şimdilik bu şartlarda yaşamaktan başka çarem yok" diyor Ayşe.

Fotoğraf: Evrensel

'EKONOMİK ÖZGÜRLÜĞÜMDEN VAZGEÇMEYECEĞİM'

KADINLAR... Hayata mağlup başlayan, yaşama tutunmak için ekstra çaba sarf eden, doğduğunda "Olsun, bu da evlat" denilen biz kadınlar... Evet şiddete maruz bırakılan bir annenin çocuklarından en küçüğüüm ben de. Küçük denilebilecek yaşta duygusal boşluğu doldurmak adına evlenip 3 evlat sahibi oldum. Yaşamın çetrefilli, zorlu yanlarını ekonomi kötüye gittikçe iliklerimize kadar hissettik. Bir yandan geçim sıkıntısı bir yandan toplumda aktif olarak ben de varım duygusuyla iş arayışım başladı. İş başvurularıma geri dönüş sağlanmazken bir dernek ya da partiye üye olmanın iş bulma konusunda ne kadar işe yaradığını üzülerek ve eleştirerek gördüm.

Ben de uzun süredir bulamadığım bir işi bir partiye üye olarak iki haftada buldum. Ne acıdır ki iş yaşamına girdiğimde aynı işi yaptığım halde erkeklerden daha az maaş aldım. Erkeklerin bakışlarına, imalarına maruz kaldım. Çalışabilmek için bazı şeyleri görmezden gelmeye

mecbur bırakıldım. İş yerinde mobbinge baş etmeye çalışırken eşimin, "Dünyayı mı kurtaracaksın, kadının parası bereketsizdir. Çocukların varsa eşinin getirdiğine razı gelip çocuklarının başında durmalısın" baskısıyla mücadele ediyordum.

Oysa ne çok istiyordum para kazanmak. Ben de varım bu toplumda diyebilmek. Fikirlerimle taban tabana zit bir partiye üye olmak zorunda kalmak yetmezmiş gibi iş yerinde mobbinge, ailemle, kocamla baş edebilmek için ekstra çaba sarf etmek zorundayım. Ama güçlüklerin altından kalktığımı gördükçe pes etmek şöyle dursun daha da tutunuyorum hayata. Birçok kadın var aynı şeyleri yaşayan, biliyorum. Eminim ki mücadelemizin sonunda kendini gerçekleştirmiş, ekonomik özgürlüğünü eline almış harika kadınlarla çevrili olacağız.

**Bağcılar'dan bir kadın
İSTANBUL**

GÜVENSİZ YAŞAM İŞSİZ BIRAKIYOR

1993'ten beri Bağcılar'da yaşıyorum. Ev hanımıyım. 2 kız çocuğum var. Büyük kızım 25 yaşında, küçük kızım 10 yaşında. Günüm temizlik ve yemek yapmakla, çocuklarla ilgilenmekle geçiyor. Ben de çalışmayı çok istiyorum ama maalesef yapamıyorum. Kızım ortaokula gittiği için çalışamıyorum. Ortam çok kötü, kimseye emanet edemiyorum. Okullarda güvenlik yok. Aklım onda kalıyor. Sokaklar da çok tehlikeli, ben bile sokakta yürürken korkar oldum. Büyük kızım ilkokula giderken çalışıyordum çünkü o zaman bu kadar kötülük yoktu. Okullar güvenliydi. Şimdi kaygılarım çok. Zaten adalet yok, artık bunlara ses çıkarmalıyız.

**Eylem
Bağcılar/İSTANBUL**

EVDE, İŞTE, EMEKLİLİKTE DERTLER BİTMİYOR

YÜZ yıllardır kadınlar ev işleri ve çocuk bakımından sorumlu. Ev içerisinde sınırlı kalan kadın emeği toplum içerisinde ve iş hayatında ciddiye alınmıyor. Bu, kadının kariyerinde yükselmesini engelleyen temel sebeplerden biri. Eğitim seviyesi ve mesleki yeterlilik fark etmeksizin bir erkeğin "Elinin hamuruyla işimize karışma" gibi yaklaşımlarına maruz kalmışsınız.

Kısaca biraz kendimden bahsedeyim. Benim yaklaşık 15 yıllık bir çalışma hayatım oldu. Evliyim, 11 yaşında bir oğlum var. Emekli olduğum halde hâlâ çalışıyorum. İş yerinde sorumluluğum çok fazla olduğundan çok yoruluyorum. Aynı şekilde evde de bütün sorumluluk bende olduğu için de çocuğum okulu, yemek, temizlik,

alışveriş derken yorgunluğum bitmiyor. İsteyken bile çocuk nasıl okula gitti, nasıl beslendi, ödevleri neler, ödevlerini yaptı mı gibi bir sürü şeyi dert etmek zorunda kalıyorum. Eşimin yardımını ve desteğini göremiyorum. Bundan dolayı işimi en kısa zamanda bırakmak zorundayım.

Bildiğiniz gibi eğitimde de sıkıntılar var. Okullarda eğitim sistemi çok eksik; beslenme sorunu, güvenlik sorunu, temizlik sorunu oldukça fazla.

Sonuç olarak kadının hem iş hayatında, hem sosyal hayatta hem aile hayatında eşit olmadığını görüyoruz. Bu eşitsizliği kaldırmak yine kadının elinden geçiyor.

**Suna DOĞAN
Bağcılar/İSTANBUL**

GÜVENİLİR REHABİLİTASYON MERKEZLERİ İSTİYORUZ

Engelli ailelerin sorunları saymakla tükenmiyor. Kötü koşullara sahip rehabilitasyon merkezleri bunlardan bir tanesi. Engelli çocuklar gittikleri kurumlarda hiciv edilebiliyorlar. Bu durum devamında ilgisizliği getiriyor. Özel ihtiyaçlarını gideremedikleri için bazen çalışanlar tarafından kötü muamelelerle maruz bırakılabiliyorlar. Servislerine alınmadıkları zamanlar oluyor. Tuvalet ihtiyaçlarını kendi başlarına gideremedikleri için alt değişimleri esnasında sorunlar oluyor, alt değişimleri gecikiyor ya da yapılmıyor.

Bu durum engelli bireyleri zorlarken ailelerini de çok geriyor. İyi koşullar için kurumdan kuruma koşturuyorlar. Kurumların kapılarıysa engelli bireylere neredeyse kapalı. Engelli çocuklar böyle zor koşullara mahkum edilmemeli, aileleri bu kadar çaresiz bırakılmamalı. İyi eğitim veren, güvenilir kurumlar engelli her çocuğum hakkıdır.

**Zekine DÜNDAR
MALATYA**

Hayattın absürtlüğü rüyalarımaya giriyor

Filiz GÜR*

Kıymetli hazirun,
Dünya gündemi, uyanınca anneme yorumlattığım garaip rüyalar gibi absürdün sınırlarında doluşup dehşetin derinliklerinde ivmelenen bir hal aldı. Üstelik de gecelik tek bir rüya şeklinde değil haftalık ve aylık kabus paketleri gibi süregelen bir hal bu. Uyanmak istedikçe göğsüne oturan bir karabasan nefesiyle yeni, yepyeni kabusların yelkenini şişiriyor adeta.

Devlet Bahçeli ile markete gidiyoruz tuvalet kağıdı almak için. Tüm kitaplarımı satmam gerektiğini söylüyor. Kasada ülkemizin güzide başkanı var, “Üniversiteden mezun oldum ama atanamadım” diyor. Para üstünü hesaplamadığı için yandaki meyveli sakız paketlerinden birini açıp limon şeklinde olan tek bir sakızı uzatıyor bana. O sırada telefonum “Aylana limon, bayılana gazoz” şarkısı ayarlanmış çalıyor. Açıyorum ki Milli Eğitim Bakanı, “Neredesin, senin üçüncü saat bize dersin vardı, iki dakikaya gelmezsen seni ih-

raç edeceğim” diyor. Meğer Bakanın tarih dersine ben giriyordum. Bahçeli’ye “Sen koşarsan bayılırsın” deyip tuvalet kağıtlarıyla birlikte koşmaya başlıyorum. Nasıl olduysa bir dakika içinde kendimi sınıfta buluyorum. Bakan tebeşirle konu kısmına “İç İsyanlar” yazmış. Allahu ekber diyesim geliyor. Ben bu konuyu bu adama nasıl anlatacağım? Bir bakıyorum en önde Tamer Karadağlı oturuyor. “Çıkar o güneş gözlüklerini Tamer, bacaklarını da topla bakayım!” diye ayar veriyorum. Bakıyorum Bakan da tırıs tırıs en arkaya oturuyor. Kapı çalıyor. Bahçeli kan ter içinde yetişmiş, elinde petibör bisküvi paketiyle girmeye çalışıyor. Kaçak çay söyledim hepimize, geliyor birazdan diyor. Ona bağırman gerekirken gülme krizine giriyorum. Bir kaza olursa tuvalet kağıdım var nasılsa diye de seviniyorum. Gülmem henüz bitmeden elinde çay tepsiyle annem geliyor. “Bisküvi kırtısı görürsem yaşlı maşlı demem, seni döverim” diye uyarıyor Bahçeli’yi.

Ben konuşmaya başlayınca Bakan arka sıranın altından bir kumanda çı-

kariyor. “Bir dakika dil ayarı yapacağım” diye dublaj dilini Türkçe, alt yazıyı İngilizce ayarlayıp Tamer Karadağlı’ya göz kırpmıyor. Tamer Karadağlı, “Oğ yeah!” deyip aşağı sarkan bıyıklarını okşuyor. Telefonumu çıkarıp müdür yardımcısını arıyorum. “Tıraş setini benim sınıfa getirip önce Tamer’in sonra diğerlerinin bıyıklarını keser misiniz, ben bu koşullarda ders anlatamam” diyorum.

Sonra 17. yüzyılı boş verelim de bugüne bakalım iç isyanları anlamak için diye Cicero’yu mezarında rahatsız edecek müthişlikte bir belagat örneği sunuyorum. Birden sınıf dolmaya başlıyor anam babam. Öyle kalabalık ki sınıf birden Altın Palmiye ödül töreninin düzenlendiği salona dönüşüyor. “Bilsem dress code verirdim, ne bu haliniz Allah aşkına!” diye tüm salonu azarlıyorum. Hepsi lacivert pötikareli ceket giymiş bir dolu adamla göz göze geliyorum. “Kızlar nerede?” diye böğürüyorum. Koşa koşa Meral Akşener ve Aile Bakanı gelip önde yere oturuyorlar. “Sen kendi harçlığını niye adamlara yediriyorsun” diye azarlıyorum. “Ya-

zılıda ne çıkacaksa o kısmı özetleyin hocam diyor” Bakan. “Göstermelik ders mi olur Bakanım ne yazılısı ne sınavı? Maarif maarif diye tutturdunuz, çıktımı almadan şuradan şuraya gitmem! Öncelikle telefonunuzu alayım” deyip elindeki telefonu alıyorum. Instagram’ı açık kalmış. Devlet Tiyatroları sayfası açık ama boy boy Tamer Karadağlı fotoğrafları var, hepsi layklanmış.

“Öhöm, sayın Bakan ve diğerleri. Allah aşkına bir iki dizide boy boylayıp, bıyık sarkıtıp rol gereği terörist öldürdü diye tiyatroculuk faaliyetleri bu adama teslim edilir mi? Sizin kendi kurumunda deneyim kazanmış yöneticilere alerji sorunuz var. Ülkeyi kabadayılar ve kekolar yönetiyor. Herkes elinde organla geziyor. İlkel dürtülerini kontrol edemeyenler seçme sınavı birincileri en tepede.”

Uyanıyorum. Annemi arıyorum. “Hayırdır hayırdır, çok para gelecek” diyor ninni niyetine. Rüya bile olsa keşke dövseydi annem hepsini diye düşünüyorum. İç isyan nasıl olurmuş görürler o zaman.

*filizy63@gmail.com

